

VIII. évfolyam 1. szám 2016



# **AGRÁRGAZDASÁGI FIGYELŐ**

(Gazdasági folyamatok és statisztikai eredmények)

**Agrárgazdasági Figyelő**  
**VIII. évfolyam 1. szám 2016**

Megjelenik negyedévente  
2016. március 31.

**Felelős szerkesztő**

Bojtárné Lukácsik Mónika  
lukacsik.monika@aki.gov.hu

**Közreműködött**

Agrárpolitikai Kutatások Osztálya  
Piaci Információs Osztály  
Statisztikai Osztály  
Pénzügypolitikai Osztály  
Élelmiszerlánc Elemzési Osztály

**Kiadó**

Agrárgazdasági Kutató Intézet  
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.  
Postacím: H-1463 Budapest, Pf. 944  
Telefon: (+36 1) 476-3060  
Fax: (+36 1) 217-7037  
www.aki.gov.hu  
aki@aki.gov.hu

ISSN 2063 1707

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:  
Publikációs Csoport  
publikacio@aki.gov.hu  
Telefon: (+36 1) 476-3060

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

**Tartalomjegyzék**

<b>I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi .....</b>	<b>3</b>
Felmérés a sertésinformációs rendszerről.....	3
Állatvágások a hazai vágóhidakon .....	3
Termelői és feldolgozó értékesítési árak .....	4
Külkereskedelem .....	8
A műtrágya-értékesítés alakulása 2015-ben .....	9
Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete	10
<b>II. Mi történt az agrárgazdaságban? .....</b>	<b>11</b>
<b>III. Szemelvények az AKI munkáiból .....</b>	<b>18</b>
Gazdaságszerkezeti változások Közép- és Kelet-Európában a KAP fényében.....	18
Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2014 .....	19
Ne vesszen kárba! .....	19
A magyarországi műtrágyapiac működése és főbb jellemzői .....	20
<b>IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok .....</b>	<b>21</b>

## I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi

Az Agrárgazdasági Figyelő első fejezetében azokat az információkat közöljük, amelyekkel az elmúlt három hónapban gazdagabbak lettünk. Az ágazatot jellemző, az elmúlt három évre vonatkozó statisztikai adatokat a IV. fejezetben adjuk közre.

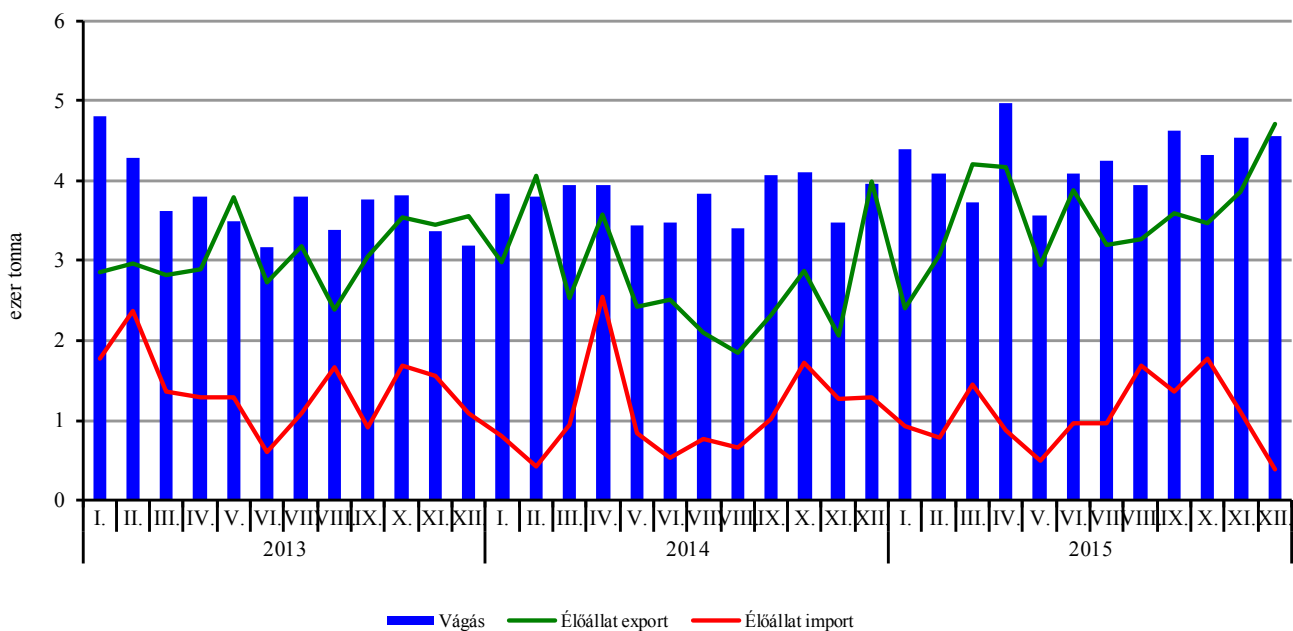
### Felmérés a sertésinformációs rendszerről

A Sertésinformációs Rendszer weboldal fejlesztője és üzemeltetője, az Agrárgazdasági Kutató Intézet átfogó felmérést végez a felhasználók körében. A honlap – a 2012-es sertésstratégiában megfogalmazott sertésállomány-növelési célokat szem előtt tartva – 2014 óta szolgálja ki a sertéságazat szereplőit: a több százezer

adatot és információt rendszerező ingyenes internetes szolgáltatás monitorozza és összegyűjti többek között a hazai és nemzetközi sertésárakat, a külkereskedelem legfontosabb mutatóit, a jogszabályi változásokat, így támogatva az ágazattal kapcsolatos döntések előkészítését.

Kérjük, szánjon Ön is 5-10 percet a kérdőív kitöltésére, és kattintson a [www.aki.gov.hu/kerdoivek/sertes](http://www.aki.gov.hu/kerdoivek/sertes) linkre! Köszönjük!

1. ábra: Vágóhidak szarvasmarhavágása élősúlyban és az élő szarvasmarha külkereskedelme



Forrás: AKI ASIR, KSH

### Állatvágások a hazai vágóhidakon

A vágóhidak élőállat-vágása 2015-ben emelkedett az előző évhez képest. A szarvasmarhavágások száma 12,3; a sertésvágásoké 9,3; a baromfifélék vágása 11,9 százalékkal haladta meg a 2014. évi szintet.

A vágóhidakon 102,5 ezer szarvasmarhát vágtak le 2015-ben, 12,3 százalékkal többet, mint 2014-ben. A levágott állatok élősúlya 51,1 ezer tonna, vágósúlya 26,4 ezer tonna volt. Az élősúly 13, a vágósúly

14 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit. A marhavágás élősúlyban havonta átlagosan 4000 tonna felett volt 2015-ben. A levágott szarvasmarhák többsége, 63 százaléka tehén, 24 százaléka bika volt. A KSH adatai szerint Magyarország élőszarvasmarha-exportja 42,8 ezer, importja 12,8 ezer tonna volt 2015-ben. Az export volumene 29 százalékkal növekedett, az import gyakorlatilag nem változott a 2014. évi mennyiséghez képest. Élő marhát főként Törökországba, Ausztriába és Oroszországba szállítottunk, míg az import elsősorban Németországból, Hollandiából és Csehországból érke-

zett. A KSH-adatok szerint a szarvasmarha-összlétszám 821 ezer volt 2015 decemberében. Az állomány 2014 decembere óta 18 ezerrel, 2015 júniusa óta 2 ezer darabbal bővült.

2015-ben mintegy 4 millió 459 ezer sertést vágtak, 381 ezerrel, 9,3 százalékkal többet, mint 2014-ben. A levágott állatok élősúlya összesen 505 ezer tonna (+10,8 százalék), vágósúlya 409 ezer tonna (+11 százalék) volt. A sertésvágáson belül az anyakocák vágása az előző évi 71 ezerről közel 97 ezer darabra (+35,7 százalék) emelkedett 2015-ben. Az élő sertés kivitelének volumene 35 százalékkal esett, az import 14 százalékkal bővült 2015-ben az előző évhez képest (KSH). Az export 34,4 ezer, az import 60,8 ezer tonna volt. Élő sertést főként Szlovákiából, Németországból és Hollandiából hoztak be, a kivitel nagyrészt Romániába, Szerbiába és Ausztriába irányult 2015-ben. A KSH adatai szerint Magyarországon 3,1 millió sertés volt 2015 decemberében. Az állomány a 2014. decemberi létszám-

tól 11 ezerrel maradt el, a 2015. júniusival közel azonos szinten maradt. Az anyakocák száma 2015 decemberében 197 ezer volt, egy év alatt 3,5 ezerrel csökkent.

A levágott juhok száma csaknem elérte a 26 ezret 2015-ben, ami 25 százalékkal több volt, mint a 2014. évi mennyiség. A KSH adatai szerint a juhállomány 1,2 millió darab volt 2015 decemberében, közel azonos az egy évvel korábbi létszámmal (+4,7 ezer).

Baromfiból 198,7 millió darabot vágtak 2015-ben, 12 százalékkal többet, mint az előző évben. A levágott baromfi több mint háromnegyede csirke volt, amiből 156 milliót vágtak, 14 százalékkal többet, mint 2014-ben. A baromfivágáson belül a pulykák számaránya 3,6; a kacsáké 14,4; a libáké 2,4 százalék volt. Vágókacsából 28,6 milliót, libából 4,7 milliót vágtak 2015-ben. A levágott kacsák száma 6,5 százalékkal emelkedett, míg a libavágás 14,6 százalékkal visszaesett az előző évhez képest. Pulykából 7,1 milliót vágtak 2015-ben, 10 százalékkal többet, mint a bázisidőszakban.

1. táblázat: **Élőállat-vágások alakulása**

Megnevezés	2015. január–december			2015. január–december/ 2014. január–december, százalék		
	darab	élősúly (tonna)	vágósúly (tonna)	darab	élősúly	vágósúly
Szarvasmarha összesen	102 500	51 082	26 386	112,3	112,8	114,1
Sertés összesen	4 458 502	504 965	409 298	109,3	110,8	111,0
ebből: anyakoca	96 847	20 773	16 781	135,7	135,8	136,8
Juh összesen	25 984	922	420	125,1	126,9	123,2
Ló összesen	798	387	208	241,1	219,3	203,5
Vágóbaromfi összesen	198 701 212	602 344	478 716	111,9	111,0	111,3
ebből: csirke	156 040 038	372 979	299 560	114,3	116,1	116,5
tyúk és kakas	2 241 423	5 392	4 170	100,8	100,1	99,4
liba	4 682 177	28 841	21 703	85,4	87,7	86,2
kacsa	28 644 799	97 807	76 683	106,5	104,7	105,2
pulyka	7 091 175	97 320	76 596	110,2	108,4	108,3

Forrás: AKI ASIR

## Termelői és feldolgozó értékesítési árak

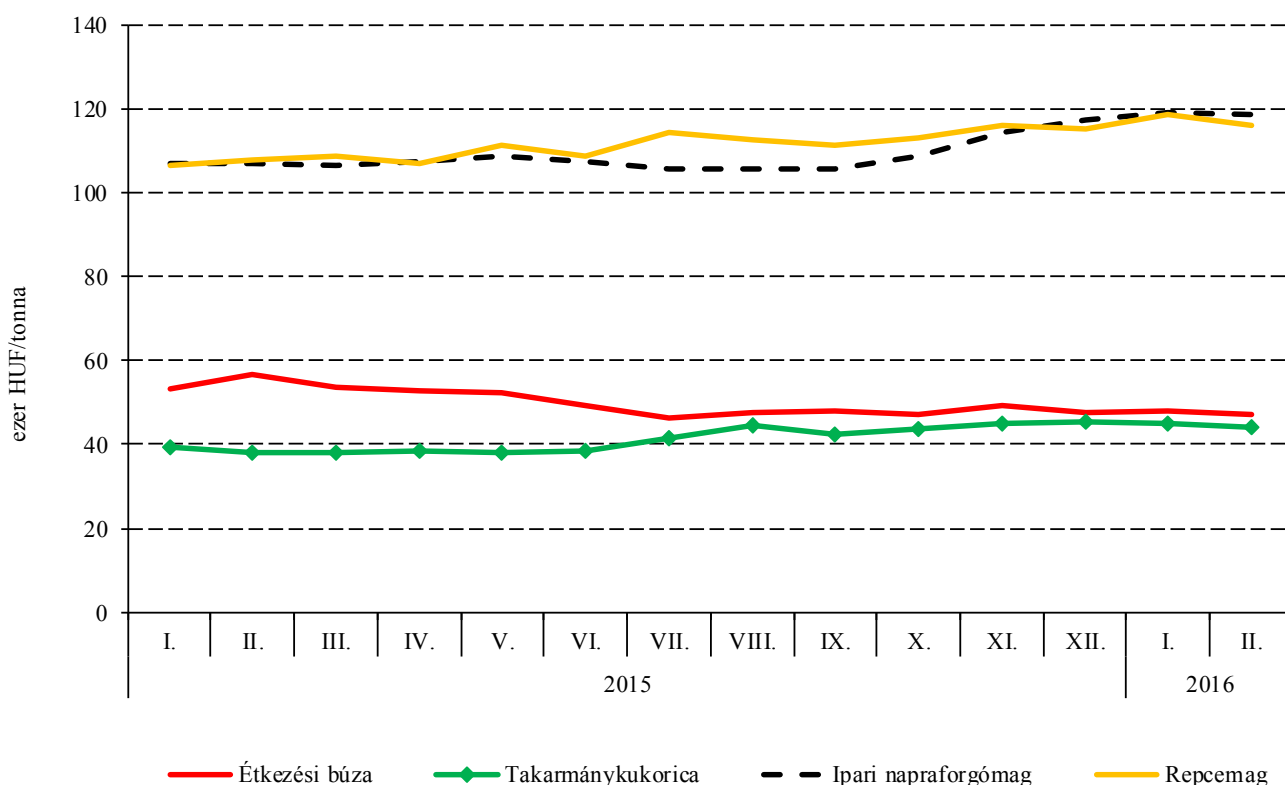
Az északi féltekén már a kukorica 2016. évi vetési kampányára készülnek a gazdák, ugyanakkor a világtermelés 15 százalékát adó déli féltekén a 2015/2016. gazdasági évi termés jó része még lábon áll. Braziliában a betakarítás előtti hónapokban rekordszintűre emelkedett a kukorica kivitele, aminek következtében a készletek je-

lentősen szűkültek. Ez a belpiaci árak emelkedését eredményezte a világ második legnagyobb kukoricaexportőrével, ami növelheti a gazdák vetési kedvét a soron következő másodvetésű kukorica esetében. Így összességében 84 millió tonna kukorica kerülhet a braziliai tárolókba az USA agrárminisztériuma (USDA) szerint a folyó évi szezonban. Noha a hivatal február végén már közzétette az Egyesült Államok idei vetésterületére és kibocsátására vonatkozó várakozásait, a kukorica fronthavi jegy-

zését ez sem mozdította ki a nyugvóponton a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT): 140 dollár/tonna körül állandósult február végén és március elején. A piac figyelme az észak-amerikai ország időjárására, tavaszi munkáira és ideai terméskilátásaira irányul a következő hetekben. A párizsi árutőzsdén (Euronext/MATIF) határidőváltás miatt (márciusról júniusra) a hónap elejihez viszonyítva 3-5 százalékkal emelkedett a kukorica fronthavi kurzusa

március 10-ig. A Budapesti Értéktőzsdén (BÉT) 43 ezer forint/tonna körül jegyezték a takarmánykukoricát a legközelebbi lejáratra (május) március első dekádjában. Az AKI PÁIR adatai szerint a fizikai piacon az egy évvel korábbinál 14,5 százalékkal drágábban, tonnánként átlagosan 44,4 ezer forint áfa és szállítási költség nélküli termelői áron cserélt gazdát a termés 2016. január-február hónapokban.

2. ábra: **A főbb gabonafélék és olajmagok termelői ára Magyarországon (2015–2016)**



Forrás: AKI PÁIR

Az Oil World szakértői úgy vélik, hogy az argentin napraforgómag-termelők és -exportőrök jelentős hasznot húzhatnak a 2015 decemberében beléptetett új állami vezetés intézkedéseiből. Az exportvám eltörlése, valamint a nemzeti fizetőeszköz gyengülése egyaránt erősíti a dél-amerikai országban termelt napraforgómag versenyképességét a világpiacra, jóllehet az elemzők 250-300 ezer tonna mag kivitelét tartják reálisnak a folyó évi szezonban. Az alapanyag mellett azonban az exportösztönző intézkedések a feldolgozott termékek kivitelét továbbra is támogatják a világ harmadik legnagyobb napraforgó-olaj- és -daraexportőrének. Az Európai Unió behozatala – a feldolgozás közel 1 millió tonna csökkenése ellenére – a kisebb 2015. évi termés

miatt a jelenleg 360 ezer tonnára (+50 százalék) becsült mennyiséget is meghaladhatja. A termés magyarországi jegyzését úgy tűnik, nem befolyásolta a napraforgó-olaj fekete-tengeri exportárának 3-4 százalékos erősödése március első dekádjában. A BÉT-en ugyanis folytatódott a 2015. december óta tartó lejtmenet, és az ótermést (májusi szállítás) 117-119 ezer forint/tonna között jegyezték. Noha az ideai termést adó állomány vetése még el sem kezdődött, és egyelőre a vetési szándék sem ismert, a befektetők az ótermésnél 11,5 százalékkal olcsóbbra, 104 ezer forint/tonnára értékelték az új termést (októberi termin) március 10-én. Az olajmag termelői ára 118-119 ezer forint/tonna körül mozgott az év első két hónapjában az AKI PÁIR adatai szerint, ami az

egy évvel korábbi 11 százalékkal haladta meg.

Az Európai Unióban a vágósertés termelői ára az egy évvel korábbinál 5 százalékkal volt alacsonyabb 2016 első két hónapjában. A magyarországi sertésárak követék az uniós árak tendenciáját. A hazai termelésből származó vágósertés termelői ára 399 forint/kilogramm

hasított súly volt 2016. január–februárban, 5 százalékkal csökkent egy év alatt. Az Európai Unió más tagországából vásárolt sertések vágóhídi belépési ára 2016 első két hónapjában csaknem 3 százalékkal volt alacsonyabb, mint a Magyarországon hizlaltaké.

2. táblázat: **A fontosabb mezőgazdasági termékek termelői ára**

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás, százalék
		2015. január–február	2016. január–február	
Étkezési búza	HUF/tonna	54 833	47 424	86,5
Takarmánykukorica	HUF/tonna	38 813	44 433	114,5
Napraforgómag (ipari)	HUF/tonna	106 749	118 619	111,1
Repce	HUF/tonna	107 014	117 350	109,7
Vágósertés (valamennyi kategória)	HUF/kg hasított meleg súly	421,8	399,3	94,7
Vágócsirke	HUF/kg élősúly	262,8	253,7	96,5
Nyers tehéntej	HUF/kg	89,6	77,1	86,0

Forrás: AKI PÁIR

3. táblázat: **Néhány termék feldolgozói értékesítési ára**

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás, százalék
		2015. január–február	2016. január–február	
Finomliszt	HUF/kg	79,1	78,8	99,7
Napraforgóolaj, palackozott	HUF/liter	236,7	261,4	110,4
Sertéscomb, csont nélkül	HUF/kg	884,4	807,3	91,3
Csirke egészben, friss	HUF/kg	486,4	465,5	95,7
Étkezési tojás	HUF/db	24,0	21,5	89,5
2,8% zsírtartalmú 1 l-es polytej	HUF/liter	151,1	126,3	83,5
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tej	HUF/liter	157,9	138,1	87,5
Trappista sajt	HUF/kg	1 041,3	969,4	93,1

Forrás: AKI PÁIR

A Budapesti Nagybani Piacon a 2015. évi betakarítású szabadföldi fejes káposzta termelői ára 72 százalékkal emelkedett 2016 1–10. hetében az előző év azonos időszakának átlagárához viszonyítva. A hollandiai fejes káposzta az idén már januártól megjelent a kínálatban. A belföldi sárgarépa termelői ára 6 százalékkal nőtt, ehhez hasonlóan az import- (elsősorban belgiumi) termék ára is emelkedett, ugyanakkor a belpiaci petrezselyemgyökér ára 2 százalékkal mérséklődött a megfigyelt időszakban.

A barna héjú vöröshagyma termelői ára 75 százalékkal ugrott meg, és az importot is drágábban kínálták az év első tíz hetében, mint egy évvel korábban. A KSH adatai szerint a burgonya termése 567 ezer tonnáról 412 ezer tonnára csökkent 2015-ben, ezért a termelői ára 46 százalékkal volt magasabb a vizsgált időszakban, ahogyan az import- (franciaországi) termék ára is emelkedett.

Az uniós tárolási almakészlet az előző évihez hasonló, 3,67 millió tonna volt 2016. február elején, ezen belül a

Golden delicious fajta tárolási készlete 4,5 százalékkal, 1,06 millió tonnára csökkent. Magyarországon a nyári aszálykárak miatt lényeges hozamkiesést becsültek 2015-re, ráadásul minőségi problémák, méret- és színeződési gondok is felléptek. A Budapesti Nagyban Piacon a Jonathan alma-fajta leggyakoribb bruttó termelői ára átlagosan 61 százalékkal emelkedett, míg az Idaredet 44, a Goldent 42 százalékkal kínálták magasabb termelői áron 2016 1–10. hetében az előző év azonos időszakához képest.

A körte termése mind az unióban, mind Magyaror-

szágon csökkent 2015-ben, ennek ellenére a közösség körtekészlete 15 százalékkal volt több (617 ezer tonna) 2016. február elején az előző év azonos időszakához képest, amelynek kétharmada Conference fajta. Magyarországon az Alexander körtefajta termelői ára 2 százalékkal mérséklődött a vizsgált hetekben.

Az időjárás kedvezett a diótermésnek, a 2015. évi termés nagyobb méretű, kiemelkedő minőségű, termelői ára mégis 20 százalékkal volt alacsonyabb (1815 forint/kilogramm) 2016 1–10. hetében az egy évvel korábinál.

4. táblázat: **Néhány belföldi termesztésű zöldségféle és gyümölcs termelői ára a Budapesti Nagyban Piacon**

Megnevezés	Ár		Változás, százalék
	HUF/kg		
	2015. 1–10. hét	2016. 1–10. hét	
Alma (Idared)	124	179	144,4
Alma (Jonathan)	109	176	161,5
Alma (Golden)	134	191	142,5
Körte (Alexander)	355	347	97,7
Dióbél	2 279	1 815	79,6
Burgonya	83	121	145,8
Sárgarépa	125	133	106,4
Petrezselyemgyökér	453	443	97,8
Vöröshagyma (barna héjú)	68	119	175,0
Fejes káposzta (fehér)	69	119	172,5

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat: **Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára 2016. 12. héten**

Megnevezés	Fogyasztói piacok						Kereskedelmi láncok (árfelmérés: március 16.)			
	HUF/kg						HUF/kg			
	Bp. Fővám tér	Bp. Lehel tér	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	Debrecen	Auchan-Budaörs	Tesco-Budaörs	Metro-Budaörs
Élő ponty	1 100	1 050	1 400	1 190	1 100	1 100	1 199	1 199	1 099 <sup>b)</sup>	1 015
pontyszelet	1 800	1 680	2 000	1 795	1 810	1 810	2 200	1 199 <sup>b)</sup>	1 899	1 523 <sup>b)</sup>
bőrös afrikai harcsafilé	2 800 <sup>a)</sup>	2 700 <sup>a)</sup>	2 600	–	–	2 330	2 800	2 099 <sup>a),b)</sup>	1 599 <sup>b)</sup>	2 120 <sup>a), b)</sup>
Friss busatörzs	–	1 080	750	–	999	999	1 500	999	–	964
busaszelet	1 000	1 020	1 000	1 190	1 200	1 200	1 500	1 099	949 <sup>b)</sup>	1 065 <sup>b)</sup>
lazacfilé	5 800	5 800	3 790	–	4 445	4 445	4 599	3 299 <sup>b)</sup>	5 799	4 571 <sup>b)</sup>

<sup>a)</sup> nyüzött <sup>b)</sup> akciós ár

Forrás: AKI

## Külkereskedelem

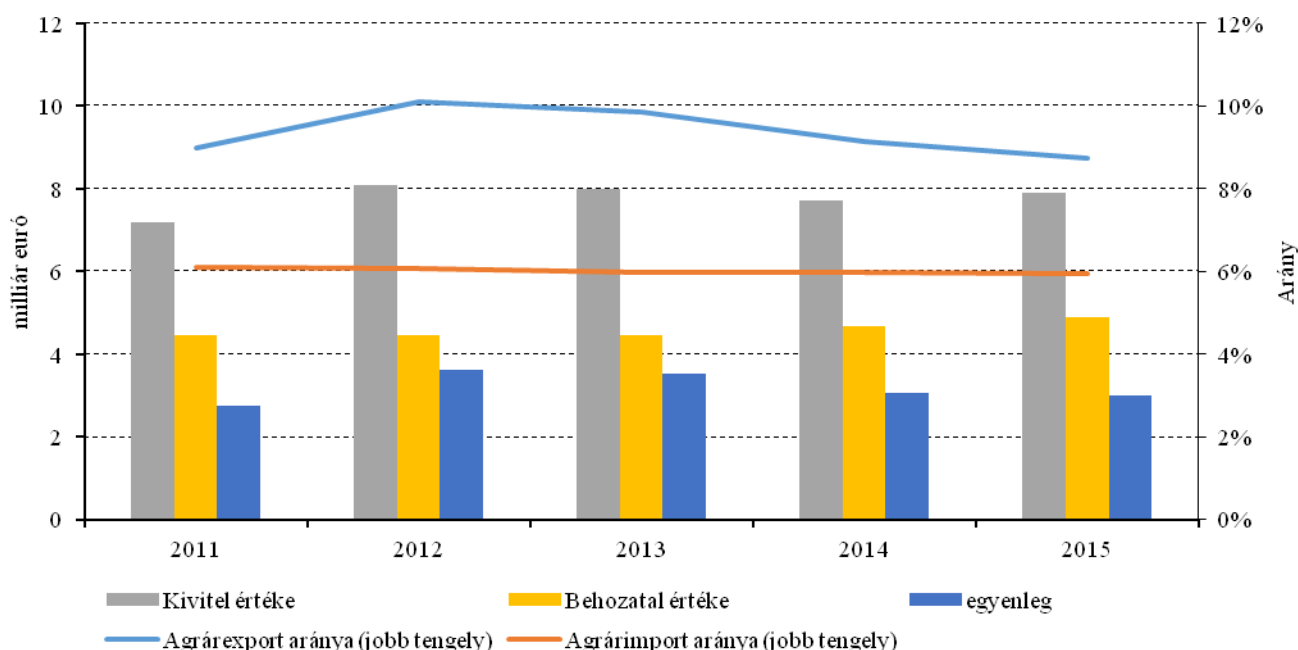
A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek exportértéke 2,3 százalékkal, importértéke 4,9 százalékkal nőtt 2015-ben, az egyenleg 1,7 százalékkal elmaradt a 2014. évi értéktől. A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek kivitelének értéke 7904 millió eurót, behozatalának értéke 4899 millió eurót tett ki, az agrár-külkereskedelem aktívuma 3005 millió euró, 51 millió euróval kevesebb, mint 2014-ben volt.

Az agrárexport aránya a teljes nemzetgazdasági exporton belül az utóbbi években meghaladta a 9 százalékot, 2015-ben 8,7 százalék volt, vagyis elmaradt az előző évitől. Az agrárimport aránya évek óta 6 százalék körül stagnál, 2014-ben 6,0; 2015-ben 5,9 százalékot ért el.

Az agrár-külkereskedelmi forgalom 88 százalékát az uniós országokkal bonyolítottuk 2015-ben. A régi tagállamok részesedése 53, az új tagállamoké 35 százalék volt a teljes agrár-külkereskedelmi forgalomból. Az EU tagországaiba irányuló agrárkivitel értéke 3 százalékkal, a behozatalé 5 százalékkal nőtt. Az egyenleg 2,1 milliárd eurós értéke megegyezik a 2014. évi értékkel. Az aktívum 2013-tól három egymás utáni évben csökkent, miután a 2006 és 2012 közötti időszakban minden évben bővült.

Az Európai Unió kívüli, harmadik országokkal folytatott agrár-külkereskedelmi forgalom csupán 1,4 százalékkal bővült 2015-ben. Az export értéke (1194 millió euró) 10 millió euróval csökkent, az import értéke (328 millió euró) 30 millió euróval bővült 2014-hez viszonyítva. Az aktívum (866 millió euró) 40 millió euróval kevesebb, mint 2014-ben.

6. táblázat: Az agrár-külkereskedelem alakulása és részesedése a nemzetgazdaság teljes exportjából és importjából (2009–2015. I–IV. negyedév)



Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

Az első öt legnagyobb exportpiacunk – Németország (1222 millió euró), Románia (976 millió euró), Olaszország (718 millió euró), Ausztria (706 millió euró) és Szlovákia (462 millió euró) – együttes részesedése a teljes agrárexportból 52 százalékot ért el 2015-ben. Szlovákiába 10 százalékkal, Ausztriába 2 százalékkal kisebb értékben szállítottunk agrártermékeket. Románia esetében 16, Németország esetében

8 százalékkal nőtt az agrárexport értéke, míg az Olaszországba irányuló kivitel 1 százalékkal bővült.

Az agrárexportban az elmúlt három évben csökkent a feldolgozatlan termékek aránya. A feldolgozatlan termékek 2009–2012 között az agrárexport árbevételének 37-38 százalékát biztosították, 2013–2014-ben ez az arány 31-32 százalékra esett, 2015-ben 33 százalék volt. Az elsődleges feldolgozottságú termékek aránya

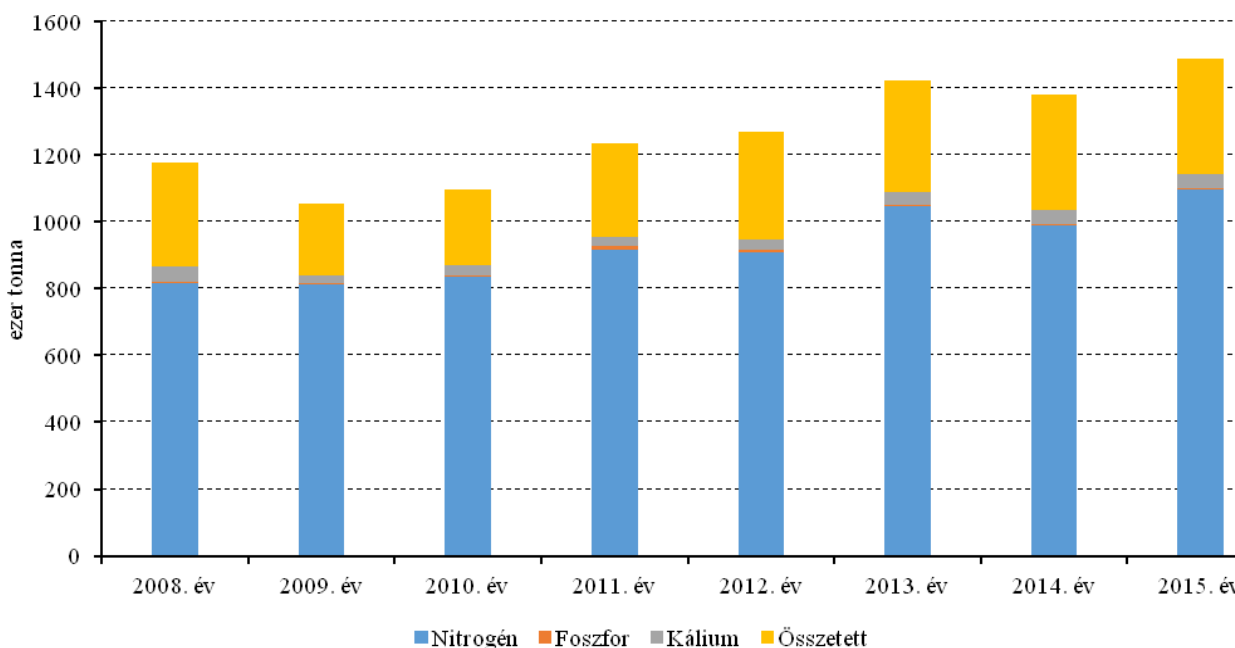


évek óta 30 százalék körül alakul, és 2015-ben is 30 százalékot ért el. A magas feldolgozottságú termékek részesedése, ami 2012-ig 31-32 százalékot tett ki, 2013-ban 35, 2014-ben és 2015-ben 37 százalékra emelkedett. A kedvező változás háttérében egyrészt a mezőgazdasági alapanyagok exportértékének csökkenése, másrészt a feldolgozott termékek exportjának növekedése áll.

Az öt legnagyobb értékű árucsoport – a gabonafé-

lék, a húsfélék, az állati takarmányok, a különböző ehető élelmiszer-készítmények, valamint az olajos magvak – részesedése a teljes agrárexportból 53 százalék volt. Az öt legnagyobb importértékű árucsoport – az állati takarmányok, a különböző ehető élelmiszer-készítmények, a húsfélék, a tejtermékek, tojás, méz, valamint a cukrászati termékek – aránya a teljes agrárimportból 40 százalékot ért el.

3. ábra: **A mezőgazdasági termelők részére értékesített műtrágya mennyisége évenként, természetes súlyban (2008–2015)**



Forrás: AKI Agrárstatisztikai Információs Osztály adatgyűjtése alapján

## A műtrágya-értékesítés alakulása 2015-ben

A műtrágya-forgalmazók 1,5 millió tonna műtrágyát értékesítettek közvetlenül mezőgazdasági termelők részére 2015-ben. Az értékesített mennyiség 8 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbit. A műtrágyaárak átlagosan 3 százalékkal emelkedtek, így a műtrágya-értékesítés nettó árbevétele – 136 milliárd forint – 11 százalékkal nagyobb a 2014. évi értéknél.

A mezőgazdasági termelők által 2015-ben vásárolt műtrágya nitrogén-foszfor-kálium (NPK) hatóanyag-tartalma 520 ezer tonna volt, 33 ezer tonnával (+6,7 százalék) magasabb az egy évvel korábinál. A nitrogén-hatóanyag-tartalom 9,7 százalékkal, a kálium

2,9 százalékkal több, de a foszfor-hatóanyag-tartalom 1,3 százalékkal kevesebb volt, mint a bázisidőszakban. Az NPK hatóanyagok aránya 2014-ben 67:17:16 volt, 2015-ben pedig 69:16:15, azaz a nitrogénfelhasználás aránya erősödött.

Természetes súlyban vizsgálva, 2015-ben közvetlenül mezőgazdasági termelőknek 1 millió 489 ezer tonna műtrágyát értékesítettek, amelyből 1 millió 142 ezer tonna egykomponensű, 347 ezer tonna pedig összetett műtrágya volt. Az egykomponensű, illetve az összetett műtrágyák aránya 77:23 volt 2015-ben, egy évvel korábban 75:25.

2015-ben egyenletesebb volt a műtrágya iránti kereslet, mint 2014-ben, amikor az éves beszerzés több mint 40 százaléka az első negyedévre koncentrált. A termelők 2015-ben a teljes műtrágyamennyiség 31 százalékát vásárolták meg az első negyedévben, 20 százalékát a má-

sodik negyedévben. A harmadik negyedévre esett a beszerzés 18 százaléka, az utolsó negyedévre a 24 százaléka, tehát 2015-ben is a harmadik negyedévben volt a leggyengébb a forgalom. A nitrogénműtrágyák kétharmadát (62 százalékat) az első félévben vásárolták meg a gazdálkodók 2015-ben. Az egyszerű foszfor-, kálium- és az összetett műtrágyák iránti kereslet a harmadik negyedévben a legerősebb. A 2015-ös év során értékesített foszforműtrágya 49 százalékat, a káliumműtrágya 58 százalékat és az összetett műtrágyafélék 43 százalékat a harmadik negyedévben vették meg a termelők.

Az előző évekhez hasonlóan a legnagyobb kereslet a mézszammon-salétrom (MAS) iránt volt 2015-ben. A teljes műtrágyaforgalom 45 százalékat a MAS tette ki, több mint 670 ezer tonnát adtak el belőle. A második legnépszerűbb termék, az ammóniumnitrát a teljes műtrágya-értékesítés 8,3 százalékat fedte le. 2015-ben tovább erősödött a MAS iránti kereslet, míg az ammóniumnitrát forgalma csökkent. Az arányuk 2014-ben 81:19, 2015-ben 84:16 volt. A 18,0-20,5 százalék hatóanyag-tartalmú szuperfoszfát iránti kereslet is csökkent, alig másfél ezer tonna volt, a káliumklorid-eladás pedig nem érte el a 40 ezer tonnát. Az NPK 15-15-15-ös összetétel 57 ezer tonnás mennyisége a teljes műtrágya-értékesítés 3,8 százalékat fedte le, de az eladott összetett műtrágyák majd ötödét (17 százalékat) ez a szer tette ki. További jelentős mennyiségben értékesített összetétel volt még 2015-ben az NPK 8-24-24 (47 ezer tonna) és az NP 12-52 (MAP) (30 ezer tonna). Az előbbi 3, az utóbbi összetétel 2 százalékkal részesedett a teljes műtrágyaeladásból.

## Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete

Míg a világ és Európa mezőgazdasági géppiacán a 2013-ig tartó növekedést 2014-ben és 2015-ben csökkenés váltotta fel, Magyarországon 2014-ben is folytatódott a piac bővülése, és csak 2015-ben esett vissza a gépforgalmazás.

A mezőgazdasági gépek világ- és európai piacán 2014-ben 5-7 százalékos forgalomcsökkenés történt, ami erőteljesebben folytatódott 2015-ben is. Az európai mezőgéppiac az elmúlt évben mintegy 10 százalékkal

szűkült. Ugyanakkor a magyar mezőgazdasági géppiacon az évtized legnagyobb volumenű mezőgazdasági gépértékesítése valósult meg 2014-ben, a gépforgalmazás értéke 56 százalékkal haladta meg az előző évit, és 164 milliárd forintos árbevételrekord született. Az értékesítést nemcsak a pályázati források, hanem a Növekedési Hitelprogram is segítette, ezért sokan előrehozták gépbeszerzéseiket. A következő évben azonban Magyarországon is megtorpant a gépforgalmazás, a gazdálkodók 2015-ben 141,7 milliárd forint értékben vásároltak mezőgazdasági gépeket, ami 14 százalékos csökkenés a 2014. évhez viszonyítva.

A gabonakombájnok piaca 2015-ben 40 százalékkal bővült, 371 arató-cséplő gép kelt el, az egy évvel korábbi 264 darabbal szemben. A legnagyobb – 220 kW (300 LE) felett – teljesítménykategóriában 41 százalékos volt a keresletnövekedés, 240 gabonakombájnt adtak el. Traktorokból 2777 darabot értékesítettek 2015-ben, 960-nal, 26 százalékkal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A legkisebb és a legnagyobb motorteljesítményű traktorok kivételével valamennyi teljesítménykategóriában jelentősen csökkentek az eladások. Az értékesített traktorok 45 százaléka a 91–140 LE teljesítménykategóriába tartozott (1252 darab).

A munkagépek körében jelentősen csökkent a szalasztakarmány-betakarítók (38 százalékkal), a bálázók (57 százalékkal) és a szállítójárművek iránti kereslet. Az új beszerzésű pótkocsikból 742 darabot értékesítettek, 15 százalékkal kevesebbet, mint 2014-ben. A talajművelő gépek és tápanyag-visszapótlási gépek forgalma 15, illetve 33 százalékkal nőtt. A műtrágyaszórók értékesítése 41 százalékkal, 976 darabra bővült. A növényvédő gépek iránti kereslet (1720 darab) az egy évvel korábbi szinten alakult. Terményszárítóból 33 darabot adtak el 2015-ben. Míg az új gépek értékesítése a támogatások hozzáférhetőségének függvényében hullámzik, addig az alkatrész-értékesítés évről évre nő. A 2015. évi forgalom értéke 4 százalékkal haladta meg a 2014. évi szintet, és nagyobb volt a korábbi évek árbevételénél is. A gazdálkodók 41,7 milliárd forintot fordítottak alkatrészekre 2015-ben.

A pályázati felhívások között a közeljövőben továbbra is a kertészeti technológiák, illetve az állattartó telepek korszerűsítése, valamint a vízgazdálkodási, öntözésfejlesztési program lesz előtérben.

## II. Mi történt az agrárgazdaságban?

A második fejezetben az elmúlt három hónap főbb agrárgazdasági híreit közöljük egy-egy bekezdés erejéig.

### Az EP várna a glifozát tiltásának felülvizsgálatával

Az Európai Parlament Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottsága (ENVI) március 22-i ülésén amellel szavazott, hogy az Európai Bizottság szakértői ne újítsák meg a világszerte nagy mennyiségben alkalmazott glifozát hatóanyagú gyomirtó szerek használati engedélyét addig, amíg elérhetővé nem válnak a független vizsgálati eredmények. A Parlamenti Bizottság arra kérte az EU Bizottságot, hogy készítsen elő egy új, korlátozásokat is tartalmazó törvényjavaslatot, és indítványozta, hogy az Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Hivatal (FVO) ellenőrizze a glifozát-szermaradványokat az élelmiszerekben és az italokban, beleértve az importált termékeket is. Az újraengedélyezési eljárás komoly vitához vezetett az EU élelmiszer-biztonsági felügyeleti szerve (EFSA) és a Nemzetközi Rákkutató Ügynökség (WHO Egészségügyi Világszervezet társszervezete) kutatói között, mivel az utóbbi összefüggésbe hozta az anyagot a rákos megbetegedésekkel. Az EFSA szakértői a 2015. november 12-i jelentésükben arra a következtetésre jutottak, hogy a glifozát rákkeltő hatása „valószínűtlen”. Ennek ellenére a márciusi parlamenti határozat cseh előterjesztője, Pavel Poc szerint „mielőtt továbblépnénk egy olyan anyag engedélyezésében, amit ilyen széles körben használnak, ki kell zárunk minden bizonytalanságot”. A vegyipari szervezetek képviselői ugyanakkor azt hangoztatják, hogy a hatóanyag már világszerte zöld utat kapott, és nem jelent „elfogadhatatlan kockázatot sem az emberek és állatok egészségére, sem a környezetre”. Miután az EU-tagországok képviselőinek szavazata a növényvédelmi bizottság ülésén megoszlott március 8-án, az EU Bizottság a döntést az engedélyezésről elhalasztotta. Mivel sem a javaslat ellen, sem mellette nem szavazott minősített többség, a Bizottság átvihetné a javaslatát, de képviselői kifejtették, hogy szerencsésebbnek tartanak a Tagországok egyértelmű támogatását. Az egyeztetések folytatódnak, a téma legközelebb május 18–19-én kerülhet napirendre.

Forrás: AGRA FACTS No.22-16

### A Bizottság közreadta szabályozástervezetét a szerves és hulladékalapú terménynövelőkről

Az Európai Bizottság újra kívánja szabályozni a hulladékokból visszanyert, szerves anyagokat is tartalmazó terménynövelő anyagok, trágyák, műtrágyák felhasználását. A márciusban megjelent törvényjavaslat a biztonsági és minőségi előírásokra és a jelölésekre is kitér, elfogadásától a Bizottság a közös piacon belül az érintett termékek szabadabb forgalmát és a műtrágyagyártók befektetéseinek élénkülését várja.

A jelenleg érvényben lévő, 2003-ban elfogadott szabályozás nem terjed ki az állati eredetű szerves anyagokból, a mezőgazdasági melléktermékekből (pl. a szerves trágyából) és az újrahasznosított élelmiszer-ipari hulladékokból előállított terménynövelő anyagokra, amelyek 50 százalékát adják a műtrágya-jellegű termékek piacának. A Bizottság adatai szerint a biohulladékok mindössze 5 százalékát hasznosítják újra jelenleg, miközben ezekkel az ipari műtrágyák 30 százaléka helyettesíthető lenne. Ez jelentős előre lépésnek számítana, tekintettel arra, hogy az EU évi 5 millió tonna foszfátműtrágya behozatalára szorul, és csak a felhasznált mennyiség 10 százalékát gyártják a Közösségen belül. Az új rendelet a foszforműtrágyák megengedett kadmiumtartalmát is szigorítaná a környezeti és egészségügyi kockázatok minimalizálása érdekében, 3 éven belül 60 mg Cd/kg P<sub>2</sub>O<sub>5</sub>-ről 40 mg-ra, 12 éven elteltével pedig 20 mg/kg-ra csökkentené az EU Belső piaci és Ipari főigazgatósága (DG GROW).

A műtrágyagyártók képviselői a kadmiumra vonatkozó új előírásokat eltúlzottnak tartják, szerintük a 60 mg Cd/kg P<sub>2</sub>O<sub>5</sub> határérték biztosítja, hogy a nehézfém mennyisége folyamatosan csökkenjen a talajokban. A 20 mg-os határérték bevezetése szemben állna a Bizottság saját hatásvizsgálatának eredményeivel is, hangsúlyozta az európai műtrágyagyártókat képviselő szervezet, a Fertilisers Europe főigazgatója, Jacob Hansen. Szerinte a bizottsági javaslat jelentős áremelkedéshez vezethet a foszforműtrágyák európai piacán, versenyhátrányt okozva az egyre élesedő világpiaci versenyben az EU gazdálkodóinak. A Bizottság képviselői szerint ugyanakkor a felülvizsgált műtrágyarendelet úgy nyithat új piaci lehetőséget az innovatív vállalkozásoknak, hogy

egyidejűleg a keletkező hulladék mennyiségét, az energiafelhasználást és a környezeti terheket is csökkenti. A tavaly decemberben elfogadott Körkörös Gazdaság Csomag (*Circular Economy Package*) első lépéseként közreadott jogszabálytervezet hamarosan a Parlament és a Tanács elé kerülhet.

Forrás: AGRA FACTS No.21-16

### **A Bizottság ismertette a további válságintézkedések menetrendjét**

Április közepéig érvénybe fog lépni az önkéntes alapú tejtermelési korlátozás, hangzott el a Mezőgazdasági Különbizottság 2016. március 21-i ülésén. Ezzel egy időben tervben van a vaj és a sovány tejpor intervenció során felvásárolható mennyiségének megkétszerezése, ugyanakkor a sertéshús magántárolási támogatásának újbóli megnyitását illetően nem említettek pontos dátumot a Bizottság képviselői. Az intézkedések előzetes időbeli ütemezését a Mezőgazdasági Tanács március 14-i ülésén fektették le egy munkadokumentumban, válaszul a kialakult piaci válságra. A Bizottság képviselője azt is bejelentette, hogy a jelenleg 14 tagországban alkalmazott exporthitelek általános engedélyezésének vizsgálata is folyamatban van, a bevezetés legkorábban májusban történhet meg. Phil Hogan mezőgazdasági biztos március elején azt nyilatkozta, hogy kész a sertéshús magántárolási támogatásának újbóli megnyitására javaslatot tenni, azonban a területért felelős munkatársai a piac további vizsgálatát javasolták, tekintettel arra, hogy az árak éppen szezonális felívelő szakaszukba léptek.

Forrás: AGRA FACTS No.22-16

### **Az észak-európai országok bővítenék az állatjóléti intézkedések körét**

Az EU-nak további állatjóléti intézkedéseket kell bevezetnie, különösen a sertéstartás terén, jelentették ki Hollandia, Svédország és Németország mezőgazdasági miniszterei egy márciusi konferencián. A tanácskozáson közreadott, az Eurobarometer által készített, Európai Unióra kiterjedő felmérés eredményei szerint az állatokkal kapcsolatos bánásmód az EU polgárait egyre inkább foglalkoztatja. A jelenlegi termelési rendszer ugyanakkor elsősorban a hatékonyságot helyezi előtérbe, míg az állatjóléti szempontok csak másodlagosak. Martijn Van Dam holland miniszter a tanácskozáson kijelentette, hogy szeretné, ha az állattartók elköteleznék magukat 2030-ig egy olyan élelmiszer-termelési rend-

szer mellett, amely az állatok részére sokkal jobb életkörülményeket biztosítana. A bejelentést a holland, a német, a dán és a svéd mezőgazdasági miniszterek közös nyilatkozata követte, amelyben felszólították az EUT, hogy következetesen tartassa be és szigorítsa az állatjóléti szabályokat, különösen a sertéstenyésztés terén. A holland és a svéd mezőgazdasági miniszterek sürgették a Bizottságot, hogy az élő állatok szállításának idejét korlátozzák 8 órában, valamint tiltsák be a malacok herélését 2018-ig.

Forrás: AGRA FACTS No.21-16

### **Indul a kocák egyedi jelölése**

Ez év júniusáig minden sertéstenyészállatot egyedileg meg kell jelölni, és csak az után a koca után lehet támogatást igényelni, amelyet egyedileg nyilvántartanak. Az állatok nyilvántartásában, illetve a támogatási feltételek teljesítésének igazolásában egy új szervezet segíti a gazdákat. A sertéshízók után fizethető keretsz összeg 9,1 milliárd forintra növekedett idén az előző évi 8,5 milliárdról, a tenyészkocák után járó támogatás keretszöze pedig 8,62 milliárd, így 2016-ban összesen 17,72 milliárd forint állatjóléti támogatásban részesülhetnek a sertéstartók – mondta a Földművelésügyi Minisztérium kiemelt programokért felelős miniszteri biztosa. Horváth István – aki az ősszel alakult Magyarországi Sertéstenyésztők és Sertéstartók Szövetségének elnöke is – a szervezet létrejöttét azzal indokolta, hogy az ágazatban egyértelműen szervezetlenség és széttagoltság volt tapasztalható. Nem megfelelő szinten működtek együtt a sertéstenyésztők és a sertéstartók, sok esetben kiszolgáltatottak voltak a sertéstartók a vágóhidaknak, illetve egyéb beszállítóknak. A szövetség a korábban már több évtizede tevékenykedő Magyar Sertéstenyésztők Szövetségéből alakult át, egyik legfontosabb célja a sertéstartók integrálása, összefogása, munkájuk segítése. Ennek még az elején vannak, de nagyon pozitívak a visszajelzések, és az is példaértékű, hogy a szövetségbe az elsők között léptek be a Magyarországon meghatározó sertéstenyésztő szervezetek – hívta fel a figyelmet az elnök.

Forrás: [www.agromonitor.hu](http://www.agromonitor.hu)

### **Érik a neonikotinoid-döntés**

Eltelt két év a neonikotinoidok európai betiltása óta, vagyis letelt a türelmi idő, ami után kötelező felülvizsgálatot tartani. Az Európai Bizottság hamarosan értékeli a neonikotinoidok kétéves korlátozásának eredményeit,

és döntés 2016 első negyedévére várható. Mint ismert, az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság (EFSA) és a tagállamok 2013-ban közösen felülvizsgálták egyes neonikotinoid-tartalmú hatóanyagok és a fipronil uniós engedélyét, különös tekintettel a méhpusztulásban játszott szerepükre. A vizsgálatok alapján az EFSA 2013 elején azt javasolta, hogy négy csávázószer-hatóanyagot, az imidaklopridot, a klotianidint, a tiametoxámot és a fipronilt csak olyan növényeknél alkalmazhassák, amelyek nem vonzzák a méheket vagy más beporzó rovarokat. A négy anyag vizsgálatából végül három esetben született tilalmi rendelkezés, amikor az Európai Bizottság elfogadta azt a határozatot, amelynek értelmében 2013. december 1-jétől az egész Európai Unióban korlátozták a három neonikotinoid-tartalmú rovarirtó szer alkalmazását, amelyeket a méhekre nézve ártalmasnak vélték. A korlátozás a klotianidin, az imidakloprid és a tiametoxám nevű szerekre vonatkozik, ezeket az elmúlt két évben tilos volt használni a repce, a kukorica, a napraforgó és – bár ennek Magyarország esetében nem volt jelentősége – a gyapot esetében. Az Európai Bizottság akkori döntése szerint a rendelkezést két éven belül, vagy amint új tudományos adatok látnak napvilágot, felülvizsgálják. Ez a két év telt le a közelmúltban. A neonikotinoidok használatának tekintetében a magyar kormány nem látja indokoltnak a további korlátozást, azonban álláspontja szerint a képesítéshez kötött szakszerű és okszerű, valamint az engedélyokirat szerinti felhasználás kiemelt jelentőségű. A kormány szerint ráadásul a fenntartható növényvédelemmel kapcsolatos konkrét intézkedéseknek nemzeti hatáskörben kell maradniuk. Környezetvédő szervezetek ezzel szemben úgy látják, hogy bár a méhpusztulásnak számos oka van, a kérdéses szerek szintén nem használnak a rovarok egészségének. A brit kormány nemrég jóváhagyta a nemzeti gazdaszövetségnek a neonikotinoid-tartalmú rovarölő szerek tiltásának feloldására vonatkozó kérését a repcevetőmag csávázása tekintetében – amit egy hónappal korábban még elutasított. A 2013-as tiltás óta 60 ezer hektáros veszteséget könyveltek el a repcetermelők az Egyesült Királyságban, további 38 ezer hektárt pedig nem vetettek be, mivel nem tudtak megfelelő növényvédő szert választani. Négyszeresére nőtt viszont az egyéb növényvédelmi eljárások (permetezés) száma, amivel jelentős mértékben nőtték a termelési költségeik. A most megítélt mentesség 120 napig érvényes.

### Változó szabályozás

Változik a Magyar Élelmiszerkönyv kenyerekre és péksüteményekre vonatkozó szabályozása. A folyamatosan frissülő, megújuló szabályok garantálják, hogy az előírásokat betartva és megfelelő szakértelemmel elkészítve, jó minőségű termékek készülhessenek. Zsigó Róbert, a Földművelésügyi Minisztérium élelmiszerlánc-felügyeletért felelős államtitkárának elmondása szerint a rendelet számos új kenyérfajtát szabályoz, gazdagodott a leírás, amelyek rögzítik az összetételt, az érzékszervi tulajdonságokat, a megjelenést, a kémiai paramétereket. Ezek az új termékek az egészséges táplálkozás igényeinek megfelelő összetételű termékek, közöttük a graham-, a teljes kiőrlésű, a tönkölybúza-, a kukoricás, a búza-, a rozsos kenyér vagy a rozskenyér. A kenyér- és pékáruk lehetséges összetevői közé bekerültek az álgabonák – a hajdina és az amaránt –, amelyek egyre fontosabb részét képezik az egészségtudatos vásárlók étrendjének magas vitamin-, fehérje- és rosttartalmuk, illetve gluténmentességük miatt – mutatott rá. Kiemelte: a Magyar Élelmiszerkönyv emelt szintű szabályozása rögzíti a kézműves élelmiszerek jellemzőit, ezen belül pedig a kézműves sütőipari termékek jellemzőit is. Ez alapján akár hagyományos módon, liszt, víz, kovász és só hozzáadásával is készülhet minőségi péktermék, ezzel teljessé válik a sütőipari termékek szabályozása. A szabályozáshoz beérkezett szakmai javaslatokat a szakbizottság egységesítette, azokat a Magyar Élelmiszerkönyv Bizottság a múlt héten hagyta jóvá, így azok véglegesnek tekinthetők. Az élelmiszerkönyvben szereplő szabályokat kötelező betartaniuk az adott néven forgalmazott termékeket előállítóknak, az előírt paramétereket a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal ellenőrzi.

Forrás: kormány.hu

### Az uniós tejtermelés ideiglenes csökkentéséről döntöttek Brüsszelben

Az uniós tejtermelés ideiglenes csökkentéséről döntöttek a tagállamok agrárminiszterei március 14-én Brüsszelben. A döntést az Európai Bizottságnak jóvá kell hagynia, amely jelezte: készen áll a versenyszabályzatba ütköző döntés ideiglenes engedélyezésére – tájékoztatott közleményében az Európai Tanács. Phil Hogan mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős biztos az agrárminiszterek hétfői döntéséről elmondta: az megnyithatja az utat egy olyan intézkedés előtt, ami lehetővé teszi az ágazat szereplőinek, hogy önkéntes

alapon ideiglenes termelési korlátozásokat vezessenek be. Az uniós biztos a 28 uniós ország agrárminisztereinek ülésén kijelentette: „kész vagyok, hogy ilyen tartalmú szabályok bevezetésére tegyek javaslatot a bizottság előtt, amely dönthet a tejágazat önkéntes megállapodásainak ideiglenes engedélyezéséről”. A közlemény szerint az Európai Bizottság készen áll arra, hogy engedélyezze az uniós tejtermelés csökkentését. A bizottság hamarosan megküldi a tagállamoknak a javaslatot, ami a versenyszabályoktól való átmeneti eltérést jelent ugyan, de megmentheti a tejiparban dolgozókat és a válságban lévő ágazatot. Egyes termelők és politikusok a tejkvóta-rendszer tavalyi áprilisi megszüntetését tartják a túltermelés alapvető okának. Az Európai Bizottság előrejelzése szerint idén 1,4 százalékkal, 153,8 millió tonnára növekedhet az Európai Unió 28 tagállamában termelt tej mennyisége a tavalyi 2,5 százalékos emelkedés után. Jövőre kisebb ütemben, éves szinten 0,7 százalékkal bővíthet a tejtermelés. Idén Írországból, Hollandiából, Dániából és feltehetően Nagy-Britanniából emelkedik a legnagyobb mértékben a termelés szintje, Franciaországban és Németországban mérsékelt lesz az ütem, míg a kelet-európai országokban – az állatállomány csökkenését követően – stabilizálódik a szint.

Forrás: mti.hu

### Új szőlőtelepítési engedélyezési szabályozás

Az Európai Unió idén január 1-jén új szőlőtelepítési engedélyezési szabályozást vezetett be. A magyar szabályoknak megfelelően március 10. és 31. között új telepítési engedély iránti kérelmet nyújthatnak be a szőlőtermelő hegyközségi tagok 648 hektár összterület mértékéig a területileg illetékes hegybíróhoz. Az új telepítési engedélyt minden esetben három évig használhatják fel a hegyközségi tagok. A tájékoztatás szerint a közösségi szabályokkal összhangban kialakított magyar szabályozás minden évben lehetővé teszi, hogy Magyarország évi 1 százalékkal növelje meglévő borszőlőterületeinek nagyságát. Az új rendszer eltér az uniós csatlakozást követően bevezetett úgynevezett telepítési tilalomtól, hiszen a közelmúltban csak újratelepítési joggal rendelkező termelők telepíthettek új borszőlőültetvényt. Az új rendszerben az Európai Bizottság jelenlegi jogértelmezése szerint nincs lehetőség szőlőszervezetátalakítási támogatás igénybevételére az új telepítésekre. A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa kiemelt célként fogalmazta meg annak elérését, hogy ezek a borszőlőültetvények is támogatásban részesülhesse-

nek, ezért más tagországokkal összefogva határozott lobbitevékenységet kíván megvalósítani a cél elérése érdekében. A közlemény szerint a támogatás várhatóan a jövőben is jár majd azoknak a hegyközségi tagoknak, akik meglévő újratelepítési jogaikat 2020-ig átváltják telepítési engedélyre vagy meglévő ültetvényük kivágását követően szeretnék új, minőségi borszőlőültetvényt telepíteni. Abban az esetben, ha a hegyközségi tagok által igényelt összes területnagyság meghaladja a 648 hektárt, a kérelmekben szereplő területnagyságokat arányosan csökkentik. Ötven százalékos vagy annál nagyobb mértékű csökkenés esetén a hegyközségi tagok minden jogkövetkezmény nélkül visszavonhatják kérelmüket. Ha a kérelmek alapján az összesített terület nagysága nem haladja meg a 648 hektárt, a hegyközségi tagok április 20-ig megkapják az új telepítési engedélyüket. Amennyiben az új telepítést az engedély érvényességi idején belül nem végzi el a szőlőtermelő, úgy a közösségi szabályozás szerint két naptári éven belül nem nyújthat be új telepítési engedély iránti kérelmet.

Forrás: mti.hu

### A Magyar Agrárgazdasági Minőség Díj – a kiválók jutalma

Az idén három vállalkozásnak – a Bock Borászat Kft.-nek, a Hungrana Keményítő- és Izocukorgyártó és Forgalmazó Kft.-nek, valamint a Mecsekerdő Zrt.-nek ítéltek oda a Magyar Agrárgazdasági Minőség Díjat (MAMD).

Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter a március 15-e alkalmából tartott ünnepi megemlékezésen adta át a díjazottaknak az oklevelet, az emlékplakettet és a MAMD védjegy használatának lehetőségét tanúsító bizonyítványt.

A díjat odaítélő bizottság javaslatára Fazekas Sándor a 2012-ben díjazott vállalkozások közül a MIRELITE MIRSA Zrt.-nek és a Tutti Élelmiszeripari Kft.-nek adta meg a lehetőséget, hogy további három évig használhassák a MAMD védjegyet. A MAMD díj nem egy termék minőségének kiválóságát, hanem a vállalkozás egészének a minőség iránti elkötelezettségét hivatott igazolni.

A Földművelésügyi Minisztérium szakmai felügyelete alá tartozó, agrárgazdasági területen működő – alapanyag-termeléssel, élelmiszer-feldolgozással és -szolgáltatással foglalkozó – szervezetek számára a szak tárca idén is kiírta a MAMD díjra a pályázatot. A pályázati felhívás a Földművelésügyi Értesítő 2016. március 4-én megjelent hivatalos lapjában olvasható.

A Magyar Agrárgazdasági Minőség Díj elnyerésére 2016. október 14-e 12:00 óráig nyújthatók be a pályázatok. A pályázat célja azon hazai agrárgazdasági szervezetek országos szintű elismerése és díjazása, amelyek tevékenységük során bizonyíthatóan elkötelezettek a minőség ügye iránt és kiemelt fontosságot tulajdonítanak a minőségi munkavégzésnek, az egyenletesen jó minőségű termékek előállításának, illetve szolgáltatás nyújtásának. A pályázat célja továbbá olyan modell kialakítása és hatékony működtetése a díjazott szervezetek által, amely hozzájárul a szervezet fenntartható és tartósan sikeres működéséhez, így példaértékűvé válhat a kis-, közép- és nagyvállalkozások számára is.

Forrás: FM Sajtóiroda

### **Az Európai Bizottság a legjobb természetvédelmi pályázatok közé választotta a Pannon Magbank programot**

Az Európai Bizottság minden évben kiosztja a „Legjobb LIFE természetvédelmi program” díját, a mostani értékelést a 2015-ben lezárt természetvédelmi projektek körében végezték el. Három kategóriában összesen 63 európai uniós program közül mindössze 23 kapta meg ezt az elismerő kitüntetést, köztük a „A Pannon Magbank létrehozása a magyar vadon élő edényes növények hosszú távú ex-situ megőrzésére” című LIFE+ projekt.

A díjkiosztó ünnepségre 2016. május 31-én kerül sor Brüsszelben, az ún. „Green week” rendezvény keretében. A nyertes pályázatokat emlékplakettel jutalmazzák, illetve egy speciális kiadványban és a hivatalos LIFE honlapon is bemutatkozhatnak. A programok értékelése azonban addig is tovább folytatódik, és az átadó ünnepségen derül majd ki, hogy a 23 legjobbnak ítélt nyertes program közül melyik 5 kapja meg a „Legjobb a legjobbak között” („Best of the best”) címet.

A Növényi Diverzitás Központ (NöDiK) koordinálásával megvalósult programban társult kedvezményezettként vett részt a MTA Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai Intézete (MTA ÖK ÖBI), valamint az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, a pályázathoz a Földművelésügyi Minisztérium biztosított társfinanszírozást.

A példanélküli törekvés első lépéseként létrejött a Pannon Magbank, amely az ötéves program végére a hazánkban vadon élő őshonos flóra mintegy 50 százalékának, azaz 800 fajnak a begyűjtését és magbanki tárolását vállalta fel. A program azonban nemcsak sikeresen teljesítette, hanem meg is haladta a vállaltakat, és 2014.

év végéig mintegy 910 faj 1853 magtételének gyűjtését és tárolását valósította meg. A NöDiK-ben elkészült a Pannon Magbank laborépülete, ahol a magminták tisztítását, vizsgálatát és csíráztatását végzik a szakemberek.

Az MTA ÖK ÖBI munkatársai egy visszatelepítési kísérlet során, 10 homokgyepi fajt vizsgálva igazolták, hogy a Pannon Magbankban őrzött magminták alkalmasak élőhelyek helyreállítására, fajok visszatelepítésére.

A szakmai tevékenységek mellett nagy hangsúlyt fektettek a résztvevők a szemléletformálásra, a környezeti nevelésre, az eredmények minél szélesebb körben történő megismertetésére. Mindhárom partnerintézménynél ingyenesen látogatható, interaktív kiállításokat alakítottak ki. A szakmai munka a projekt zárását követően sem ért véget. A Pannon Magbank a NöDiK szervezeti egységeként, önálló osztályként folytatta munkáját a projekt lezárását követően.

Forrás: FM Sajtóiroda

### **Uniós jóváhagyás a magyar PRRS-mentesítési programra**

Az Európai Unió jóváhagyását követően 2016. március 18-án hatályba lépett a PRRS-rendelet módosítása. A hozzájárulásnak köszönhetően immár az Európai Unió által is elfogadott mentesítési program zajlik Magyarországon. A jelentős gazdasági haszonnal járó állategészségügyi projekt 2014-ben hét megyében indult kísérleti jelleggel, 2017-re pedig az utolsó két megyében is megkezdődik majd a sertésállományok reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától (PRRS) való mentesítés. A program célja, hogy hazánk 2020-ra a betegségtől mentessé válhasson. A Magyar Kormány sertésstratégiájában és az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiában egyaránt kiemelt cél Magyarország sertésállományának PRRS-től való mentesítése. A világon a PRRS – az okozott károk és a nagy mennyiségű antibiotikum-felhasználás miatt – több milliárd euró veszteséget okoz a termelőknek, ezért is különösen fontos a magyar Nemzeti PRRS Mentesítési Program sikeressége. A rendelet egyik legfontosabb módosítása, hogy március 18-tól az uniós joggal is teljes összhangban állnak az állategészségügyi feltételek mind a magyarországi élőállat-szállítások, mind pedig a közösségből vagy külföldi országokból hazánkba importált sertések esetében. A PRRS-mentesítés versenyképesebbé teszi a magyar sertésstartást, piaci előnyöket jelent a hazai gazdák számára: új exportpiacok nyílhatnak meg, miközben a korábbiaknál hatékonyabban, alacsonyabb

költségekkel tudnak még több hízósertést nevelni. A gyógyszerfelhasználás csökkenése nemcsak pénzmegtakarítást jelent, hanem egyúttal a kiváló hazai sertéshús minőségét is tovább emeli. Az első két év tapasztalatai azt mutatják, a kitűzött cél elérhető.

Forrás: kormány.hu

### **Megjelent a juh- és kecsketartó telepek korszerűsítését támogató felhívás**

A Széchenyi 2020 keretében megjelent a „Juh- és kecsketartó telepek korszerűsítése” című (VP2-4.1.1.4-16 kódszámú) felhívás. A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 3970 millió Ft. Az összeg három fókuszterületi megosztásban áll a támogatást igénylők rendelkezésére. Ennek aránya a következő:

A mezőgazdasági üzemek gazdasági teljesítményének növelése és a szerkezetátalakítás és modernizáció ösztönzése, különös tekintettel a piaci részvétel és orientáció növelésére, valamint a mezőgazdasági diverzifikációra – keretösszege: 2070 millió Ft.

A generációs megújulás előmozdítása a mezőgazdaságban – keretösszege: 710 millió Ft.

A mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozó iparág általi energiafelhasználás hatékonyságának fokozása – keretösszege: 1190 millió Ft.

A felhívásra azok a mezőgazdasági termelők nyújthatnak be támogatási kérelmet, akik megfelelnek a felhívás 4.1 pontjában részletezett követelményeknek.

A Felhívás keretében a támogatási kérelmek benyújtására 2016. május 5-től 2018. május 5-ig van lehetőség.

Forrás: Agroinform

### **Nagyobb hatáskör jut a Pálinka Nemzeti Tanácsnak**

Köztestületté alakult a Pálinka Nemzeti Tanács (PNT) – jelentette be a földművelésügyi miniszter a szervezet köztestületté alakuló ülésén március 30-án Budapesten. Fazekas Sándor emlékeztetett: eddig a Pálinka Nemzeti Tanács véleményező és javaslattevő jogkörrel működő konzultatív testület volt. A jogszabályi változások – a pálinkatörvény módosítása – lehetővé teszik, hogy a PNT a továbbiakban megnövelt hatáskörrel rendelkezzen.

Ennek alapján a PNT köztestületként hatékonyabban tudja képviselni a szakma érdekeit az előállítás, a termék-leírások ellenőrzése, az uniós oltalomból eredő jogérvényesítés, a minőségvédelem, az egységes marke-

tingstratégia kialakítása érdekében – hívta fel a figyelmet Fazekas Sándor. A Pálinka Nemzeti Tanács egyebek mellett ellátja a pálinka származásával, minőségével, az eredetvédelemmel, a pálinka piacra juttatásának elősegítésével, valamint a pálinka mint nemzeti kincs megóvásával kapcsolatos feladatokat.

Teendői között továbbra is szerepel az országos pálinka- és törkölypálinka-verseny megrendezése, valamint a pálinkával kapcsolatos szakmai fórumok szervezése és a pálinka-kiválóságok összegyűjtése is – közölte a földművelésügyi miniszter.

Forrás: Agroinform

### **Mintegy kétszáz ezer őstermelőnek adott ki vagy érvényesített igazolványt a NAK**

Ez év január 1. és március 21. között valamivel több, mint 200 ezer őstermelő részére adott ki vagy érvényesített a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) 158 ezer őstermelői igazolványt – hangzott el a NAK sajtótájékoztatóján.

Süle Katalin hozzátette: az őstermelők és a kiadott igazolványok száma közötti különbség a közös őstermelői igazolványokból adódik. Emlékeztetett: az igazolványok cseréjére kormányrendelet kötelezte a NAK-ot, amely előírta, hogy a papíralapú igazolványt kártyára kell cserélni. Az idei számok mintegy 7-8 százalékkal maradnak el a 2013-astól, vagyis mintegy 17 000-rel kevesebb őstermelő kereste fel a falugazdászokat, mint három éve. Ez egyértelműen a gazdaság fehéredésének a jele – mondta az elnökségi szóvivő.

Süle Katalin hangsúlyozta: a rendszer átalakítása a jogkövető őstermelők számára nem hátrányt, hanem egyértelműen előnyt jelent. Nem a valódi gazdálkodók vegzálása a cél, hanem a csalók kiszűrése - mondta. Kifejtette, azok az őstermelők, akik új igazolványt kaptak, legkésőbb ez év július 31-ig kapják kézhez a kártya alapú őstermelői igazolványukat. A tervek szerint az első kártyák ennél az időpontnál korábban, már júniusban eljuthatnak az igénylőkhöz.

Az elnökségi szóvivő beszélt az egységes támogatási kérelem beadásának kamarai támogatásáról is, mivel a kérelem benyújtási határideje április elején kezdődik. Annak érdekében, hogy ez minél zökkenőmentesebben valósulhasson meg, a tavalyihoz képest egyszerűsödik a kérelem benyújtása. A kérelmek beadását a NAK egy, a témáról szóló kézikönyv kiadásával is segíti. A kiadvány mintegy 50 ezer példányban készül, és már áprilisban elérhető lesz a Kamara honlapján elektronikusan,



a falugazdász irodákban pedig nyomtatott formában.

Forrás: MTI/NAK

### **Elkészült a 2016-2019-re vonatkozó Magyar Méhészeti Nemzeti Program**

A földművelésügyi miniszter által felkért és kinevezett szakértőkből, továbbá a program végrehajtásában résztvevő szervezetek képviselőiből álló bizottság a közvetlen termelői jelzések, valamint a szakmai szervezet javaslatainak figyelembevételével összeállította az új méhészeti nemzeti programot.

Az ágazat célkitűzései a minőségi változások felé mutatnak. A fejlesztési igények középpontjában egyre inkább a költséghatékony termeléshez szükséges eszközök és az ehhez kapcsolódó élelmiszer-biztonsági követelményeknek való megfelelés áll. Az új belföldi és exportpiacok megnyerése csak a feldolgozottsági szint javításával, valamint a szavatoltsági és nyomonkövethetőségi igények kiszolgálásával valósulhat meg.

Erre tekintettel az új programidőszakban is kiemelten kezeljük azokat a jogcímeket, amelyek a minőségi elmozdulás irányába mutatnak. Így a figyelem az elméleti ismeretterjesztés, a korszerű élelmiszer-biztonsági feltételeknek megfelelő mézkinyerési és kiszerezési eszközök, a méhek kártevői és kórokozói elleni engedélyezett védekezési módok, a hatékony vándorláshoz, s ezáltal az irányított megporzáshoz, magasabb jövedelemtermelő képességhez szükséges eszközök biztosítása, a minőségi genetikai alapokkal rendelkező szaporítóanyag-használat, a kutatás-fejlesztés, a piacmonitoring és ter-

mékfejlesztés területeire irányul.

A méhészeti intézkedéseknek minden esetben illeszkedniük kell a mezőgazdasági, erdészeti, vidékfejlesztési előírásokhoz, így figyelembe kell venniük a biodiverzitásra irányuló elvárásokat, a szántóföldi növénytermesztés és a kertészet minél szélesebb körű megporzásra való igényét, valamint a méz és egyéb méhészeti termékeknek a rövid ellátási láncban (REL) és a falusi turizmusban (mézutak) való megjelenését is. Ez az a kapocs, amely biztosítja, biztosíthatja az adott méhészeti intézkedéseken keresztül az ágazati fejlődést, a minőségi igények, elvárások teljesülését.

A Magyar Méhészeti Nemzeti Programot az Európai Bizottsághoz 2016. március 15-ig elfogadásra kell felterjeszteni. A jogcímen belüli részletezést, módosításait, új elemeit az uniós elfogadást követően majd az új végrehajtási rendelet tartalmazza, amelynek júniusra kell elkészülnie.

A kérelmezők támogatásra való jogosultsága csak azon intézkedések esetén áll fenn, amelyeket a jóváhagyott Nemzeti Program tartalmaz, és a tárgyév augusztus 1-jétől a tárgyévet követő július 31-ig kerülnek megvalósításra. Valamennyi intézkedés esetén a támogatási igényt költségzárakkal kell alátámasztani.

Forrás: FM Sajtóiroda

### III. Szemelvények az AKI munkáiból

Ebben a fejezetben az AKI gondozásában megjelent tanulmányok, háttéranyagok, agrárgazdasági információk fontosabb megállapításait ismertetjük.

#### Gazdaságszerkezeti változások Közép- és Kelet-Európában a KAP fényében

Az Európai Parlament Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottsága részére készített összefoglaló munkából a következő főbb megállapítások emelhetők ki.

A gazdaságok száma az EU10-ben 27,7 százalékkal, az EU15-ben 24,1 százalékkal csökkent 2005 és 2013 között. Számos EU10-tagállamban azonban ez a változás sokkal drasztikusabb volt. A földhasználatban végbement koncentrációs folyamat sokkal jelentősebb volt az EU10-ben az EU15-tel összehasonlítva a jelzett időszakban. A nagy gazdaságok aránya a mezőgazdaságilag hasznosított területből körülbelül kétszeresére nőtt, míg a kisgazdaságok területének aránya csökkent a leggyorsabban

A családi munkaerő-felhasználás csökkent a mezőgazdasági szektorban az EU10-ben 2005 és 2013 között, de még mindig a mezőgazdaságban foglalkoztatottak megközelítőleg 90 százalékát tette ki. A családi munkaerő körülbelül kétharmadát még mindig a kisgazdaságokban foglalkoztatták 2013-ban, de számuk a közép- és nagyméretű gazdaságokban is növekedést mutatott.

A nők aránya a mezőgazdaságban foglalkoztatottak körében magasabb értéket mutatott 2013-ban az EU10-ben az EU15-tel összehasonlítva. A női foglalkoztatottak eloszlása sokkal kiegyenlítettebb volt a gazdasági méretkategóriák között, mint a fizikai méretkategóriákban mind az EU10, mind az EU15-ök átlagában.

A 35 év alatti gazdálkodók aránya csökkent, az 55 év feletti gazdálkodók aránya pedig növekedett az EU10-ben 2005 és 2013 között, de az életkor szerinti struktúra fejlődést mutatott a Romániában végbement kedvező folyamatnak köszönhetően. Az EU10 mezőgazdasági termelékenysége közeledett az EU15 számaihoz annak eredményeként, hogy a kevésbé termelékeny gazdaságok felhagytak a termeléssel. Ugyanakkor a termelési technológia hatékonysága még mindig elmarad az EU15-től. A volt szocialista országok csoportja nettó exportőri pozícióba került a mezőgazdasági alapanyagokon túl a félkész és feldolgozott, illetve a magas hoz-

záadott értékű termékek tekintetében is.

A mezőgazdasági jövedelmek nagyobb ütemben nőttek az EU10-ben, mint az EU15-ben, de a jövedelem szintje az agráriumban még mindig elmarad más gazdasági ágazatoktól. Emiatt a mezőgazdaság a fiatal és szakképzett munkaerő számára kevésbé vonzó. A mezőgazdasági termelésből származó jövedelem jelentős hányadát jelenti a háztartások jövedelmének az önellátó és félig önellátó gazdaságokban, ezért ez a jövedelemforma hozzájárul a szegénység csökkenéséhez és a földbirtok-koncentráció lassulásához. Az EU10 tagországokban növekszik azon gazdálkodók aránya, akik jövedelmüket más, jellemzően városi területen vállalt munkából származó bevételekkel egészítik ki.

Az EU10 tagországok többségében vonzó befektetési formát jelentett a földvásárlás a helyi és külföldi befektetők számára a megengedőbb földpiaci szabályok, illetve a EU15-höz képest relatív alacsony földárak és földbérleti díjak miatt. A földkereslet növekedésére és további birtokkoncentrációra lehet számítani az elkövetkező időszakban.

A volt szocialista országokban a termelő erőforrások és infrastruktúrafejlesztések nagyobb szerepet játszottak, az emberi erőforrások fejlesztése területén kisebb figyelmet kaptak a befektetések. Az EU10-ben a gazdálkodók alacsony képzettségi szintje komolyan hátráltatja a gazdálkodókat abban, hogy hatékony módon alkalmazkodjanak a gazdasági, környezeti és szociális kihívásokhoz, illetve kezeljék a kapcsolódó kockázatokat.

A szövetkezeti összefogáshoz még mindig rossz múltbéli tapasztalatok kapcsolódnak a legtöbb EU10-tagországban. A kisgazdaságok elaprózottsága, az emberi és pénzügyi tőke, illetve az egymás iránti bizalom hiánya és a feketegazdaság nagy aránya gátolja a szövetkezések számának növekedését.

Az EU közvetlen támogatásai kedvezően járulnak hozzá a gazdálkodók jövedelméhez és hitelképességéhez, és negatív hatással vannak a munkaerő-használatra az EU10-ekben. Ezek a hatások különböző módon érvényesülnek a régiótól függően a különböző összegű kifizetések miatt, továbbá a gazdaságok szintjén is eltérések tapasztalhatók a gazdasági méret és a specializáció változékonysága miatt. Az EU-ban jellemző közvetlen

kifizetések és piaci eszközök, a piaci folyamatokkal karöltve, változást indítottak be mezőgazdaság termelési szerkezetében az EU10 tagországokban. A támogatások elválasztása a termeléstől (*decoupling*) tovább fokozta a foglalkoztatás csökkenését az ágazatban. Ezzel szemben a Vidékfejlesztési Programban alkalmazott környezeti intézkedések hozzájárultak a munkaerő-kereslet növekedéséhez az agráriumban, és ezáltal visszafogták a szerkezeti változásokat a mezőgazdaságban.

A nemekhez kapcsolódó témák szerény érdeklődést kaptak az EU10 tagországainak vidékfejlesztési programjaiban 2007 és 2013 között. A KAP 2. pillére támogatást kínált a gazdálkodó társadalom megfiatalításához az EU10-ben, a közvetlen kifizetések azonban az idősebb generáció fennmaradását erősítették az önálló és félig önálló gazdaságokban. A demográfiai tényezőknek köszönhetően a képzetlen és idős emberek nagy számban fogják elhagyni az agrárgazdaságot. Ez a folyamat ahhoz fog vezetni, hogy hosszabb távon a nagyobb emberi tőkével rendelkező specializált gazdaságok száma arányában növekedni fog.

## Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2014

Az elemzés a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban tevékenykedő, kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások 2014. évi gazdálkodását mutatja be a 2013. évi eredményekhez hasonlítva. A vizsgálat alapvetően statisztikai viszonyszámokra (megoszlási viszonyszámok, időbeli összehasonlító viszonyszámok) támaszkodik. A vállalkozások tevékenységének elemzéséhez vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetet jellemző mutatókat, megtérülési és tőkeáttételi mutatókat használtak fel, így valós kép kapható az érintett ágazatok adott évi teljesítményéről, eredményéről.

A mezőgazdasági szervezetek az összes gazdasági tevékenységet végző vállalkozások 4,0 százalékát adták, míg a nyereségesen működők között 4,5 százalékos arányt képviseltek a vizsgált évben. A nemzetgazdaságon belül az élelmiszer-ipari vállalatok aránya 2,2 százalék volt 2014-ben, ebből a nyereséges élelmiszer-ipari cégek száma 3030 volt, ami a nemzetgazdaság összes nyereséges vállalkozásából 2,2 százalékot tett ki. A mezőgazdasági társas vállalkozásoknál a belföldi értékesítésből származó árbevétel-bővülés dominált, miközben a ráfordítások csak mérsékelten emelkedtek.

Az élelmiszeriparnál az exportárbevétel jelentősen nőtt, a ráfordítások azonban alig emelkedtek. A mezőgazdasághoz viszonyítva az élelmiszeripar vagyona kisebb ütemben nőtt (6,3 százalékkal bővült), ami fele-fele arányban valósult meg saját, illetve külső forrásból. A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások adózás előtti eredménye 36,4 milliárd forinttal 164,7 milliárd forintra, az élelmiszeripari vállalkozások adózás előtti eredménye 25,3 milliárd forinttal 95,4 milliárd forintra emelkedett 2014-ben. (Szerzők: Illés Ivett és Kemény Horváth Zsuzsanna.)

## Ne vesszen kárba!

címmel közölt összeállítást a National Geographic Magyarország című folyóirat, melyben Kürthy Gyöngyi képviselte a tudományos megközelítést.

„Az élelmiszer-hulladék definíciója nem egységes – mondta Kürthy Gyöngyi, az Agrárgazdasági Kutató Intézet tudományos főmunkatársa. – A veszteség egy része pedig hasznosulhat is: a belőle kinyert biogáz a megújuló energiatermeléshez járulhat hozzá, a zöldtrágyaként a földeken hagyott növények beforgatása az ökológiai gazdálkodás lényeges eleme.” A hulladék részben takarmánnyként is felhasználható, vagy kis találmánysággal az élelmiszeriparba is visszaforgatható: a sárgarépa tisztítása során levágott répavégekből és esztétikai okokból nem forgalmazható zöldségbőlgümölcsből egy holland cég természetes színezékeket állít elő.

„Az állati eredetű élelmiszer-hulladék mennyisége jócskán meghaladta a növényiét” – összegezte a legutóbbi hazai kutatás eredményeit Kürthy Gyöngyi. Az elpusztult jószág hulladéknak minősül, a levágott állatokat sem teljes egészében fogyasztjuk el. (Ebből a szempontból a magyar konyha takarékosnak tekinthető, hiszen hazánkban a belsőségekből készült ételek elfogadottnak számítanak.) A magas közegészségügyi, állategészségügyi kockázat miatt az állati eredetű hulladékok kezelését szigorúan szabályozza a törvény, és haszonállatok etetésére csak korlátozottan engedélyezi: a többi közt prémes állatok, horgászcsaliként árult lárvák vagy állatkerti állatok takarmányozhatók így.

Lékó Ferenc „A kereskedelembe kizárólag szabványnak megfelelő áru kerülhet” – véleményéhez Kürthy Gyöngyi annyit fűzött, hogy bár logikus lenne az így megmaradó terményeket az élelmiszeriparban felhasználni, ez nemigen kivitelezhető, mivel más-más

jellemző a feldolgozásra és a friss fogyasztásra ideális zöldség- és gyümölcsfajtákra, olykor termesztésük is máshol zajlik. „Egy élelmiszer-ipari cég több hónappal előre lekötheti az alapanyagokat. Tudnia kell, mivel tervezhet, mivel kezelték a növényeket. Nem éri meg bajlódnia a piacon megmaradt áruval. Am iskolai vagy kórházi étkeztetésben felhasználhatók lehetnek ezek a termények.” A kistermelők is hasznosíthatják a nyakukon maradt árut: a zöldség-gyümölcs a jószágnak jut vagy a komposztban végzi.

## **A magyarországi műtrágyapiac működése és főbb jellemzői**

A magyar piac nyitott, a hazai gyártású műtrágya mellett jelen vannak a külföldi termékek is. A kisebb szereplők értéknövelt szolgáltatásokkal, rés piacokra betörve tudják stabilizálni helyzetüket. Az inputpiacon az új szereplők megjelenését erősen korlátozza a magas belépési költség. A legnagyobb forgalmazók mellett a közepes cégek is horizontális, több inputanyagot átfogó stratégiát folytatnak, a műtrágya- és növényvédőszerforgalmazás jellemzően együtt jár és a cégek a termékek mellett szaktanácsadást, szolgáltatást is nyújtanak a termelőknek. A nagyobb inputforgalmazók terményke-

reskedelemmel is foglalkoznak, lehetővé téve a termelőnek, hogy terménnyel fizessen. A többségi külföldi tulajdonban lévő cégek biztos anyagi háttérrel rendelkezve stabilabbak a piacon, ami mind a beszerzés, mind az értékesítés során előnyt jelent számukra.

A termelők árérzékenyek, beszerzés előtt a környezetükben található forgalmazóktól árajánlatot kérnek és a számukra legkedvezőbbet – jellemzően a legolcsóbbat – választják. A műtrágya esetében szinte csak az ár az egyetlen tényező, amely meghatározza a döntést. A kis és közepes méretű területen gazdálkodókat a legtöbb forgalmazó kiszolgálja, de a legnagyobb forgalmazók kevésbé kedvező feltételekkel, mint a nagy területen gazdálkodókat. A kisebb forgalmazók nem tudnak versenyképes feltételeket kínálni a legnagyobb, több ezer hektáron gazdálkodó termelőknek. A kis- és közepes kereskedők inkább a kis- és közepes gazdaságokra fókuszálnak, ahol nagyobb szerepe van az egyéb feltételeknek (személyes kapcsolatok, gyorsaság, rugalmasság stb.). A kis- és közepes termelők erősödésével, a nagy gazdaságok számának csökkenésével várhatóan javulni fog a kis- és közepes forgalmazók helyzete is. (Szerzők: Vágó Szabolcs – Varga Éva – Boldog Valéria, *Gazdálkodás* 2016. 1. szám.)

## IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok

Az Agrárgazdasági Figyelő negyedik fejezete táblázatokból áll, éves adatok összeállítását tartalmazza és az elmúlt három év összehasonlítását teszi lehetővé. Ez a rész állandó szerkezetű és minden negyedévben a legfrissebb adatok megjelenésének függvényében módosul.

7. táblázat: A mezőgazdaság aránya a nemzetgazdaságban (2012–2014)

Év	A mezőgazdaság részaránya			Élelmiszer-ipari termékek, ital, dohányárú részaránya	
	GDP-termelésben	beruházásban	foglalkoztatottságban <sup>a)</sup>	foglalkoztatottságban	exportban <sup>b)</sup>
	folyó áron, %		%	folyó áron, %	
2012	3,8	5,8	5,0	3,2	8,2
2013	3,7	5,9	4,7	3,3	8,1
2014	3,7	6,1	4,6	3,5	9,0

<sup>a)</sup> A munkaerő-felmérés adatai (erdőgazdálkodással együtt).

<sup>b)</sup> SITC (ENSZ-nómenklatúra) szerint. Nem tartalmazza az olajos magokat, állati olajokat és zsírokat, növényi olajat és zsírt, feldolgozott állati és növényi melléktermékeket.

Forrás: KSH, AKI

8. táblázat: Foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak szerint (2013–2015)

Megnevezés	2013		2014		2015	
	október–december					
	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%
Mezőgazdaság	177,5	91,8	196,1	110,5	206,0	105,0
Ipar	1 209,3	105,1	1 268,6	104,9	1 297,9	102,3
Élelmiszeripar	139,5	109,3	147,1	113,8	136,6	92,9
Nemzetgazdaság	3 969,5	102,7	4 141,7	104,3	4 259,3	102,8

Forrás: KSH

9. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások összege és forrásai (2013–2015)

millió HUF

Forrás	Támogatások		
	EU-s	hazai	összesen
<b>2013</b>			
Nemzeti támogatások	–	66 336	66 336
EU társfinanszírozású támogatások	157 910	61 832	219 742
Közvetlen EU kifizetések	400 045	–	400 045
Összesen	557 955	128 168	686 123
<b>2014</b>			
Nemzeti támogatások	–	98 938	98 938
EU társfinanszírozású támogatások	279 328	103 419	382 747
Közvetlen EU kifizetések	398 518	–	398 518
Összesen	677 846	202 357	880 203
<b>2015. évi aktuális előirányzat</b>			
Nemzeti támogatások	–	90 021	90 021
EU társfinanszírozású támogatások	173 632	138 594	312 226
Közvetlen EU kifizetések	389 558	–	389 558
Összesen	563 190	228 615	791 805
<b>2015. évi kifizetés</b>			
Nemzeti támogatások	–	82 790	82 790
EU társfinanszírozású támogatások	206 299	82 793	289 092
Közvetlen EU kifizetések	402 085	–	402 085
Összesen	608 383	165 583	773 966

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

10. táblázat: Földterület művelési ágak szerint (2013–2015)

Megnevezés	2013	2014	2015
Szántó	4 326	4 331	4 332
Gyümölcsös	92	93	92
Szőlő	82	81	81
Gyep	759	761	762
Mezőgazdasági terület	5 340	5 346	5 346
Erdő	1 934	1 938	1 940
Nádas	65	65	65
Halastó	37	37	36
Termőterület	7 376	7 386	7 388
Művelés alól kivett terület	1 927	1 917	1 916
Földterület összesen	9 303	9 303	9 303

Forrás: KSH

11. táblázat: **Őszi vetésterület (2013–2015)**

Megnevezés	2013	2014	2015
Őszi vetés összesen	1 690	1 728	1 619
Gabonafélék vetése	1 457	1 499	1 383
ebből: búza	1 082	1 082	979
durumbúza	15	19	17
rozs	36	43	34
tritikálé	123	132	115
őszi árpa	201	224	239
Repce	233	212	236

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

12. táblázat: **Műtrágya-értékesítés alakulása (2013–2015)**

Megnevezés	2013	2014	2015
Műtrágya-hatóanyagban, ezer tonna	490	487	520
Ebből: nitrogén	343	327	358
foszfor	76	82	81
kálium	71	78	80
Egy hektár mezőgazdasági területre kijuttatott hatóanyag, kg	92	91	97
Egy hektár szántó-, konyhakert-, gyümölcsös- és szőlőterületre kijuttatott hatóanyag, kg	107	106	113

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

13. táblázat: **Növényvédőszer-értékesítés szercsoportonkénti alakulása (2012–2014)**

Megnevezés	2012	2013	2014
Értékesített növényvédő szer	22 994	23 392	29 093
Ebből: gombaölő szer	4 475	4 717	5 744
rovarölő szer	4 621	4 832	6 385
gyomirtó szer	9 670	9 115	9 116
egyéb szer	4 228	4 728	7 847

tonna

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

14. táblázat: **Növénytermelés hozamai (2013–2015)**

Megnevezés	Betakarított mennyiség	Termésátlag
	ezer tonna	tonna/hektár

	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Kalászosok	6 819	7 257	..	..	..	..
ebből: búza	5 058	5 262	5 284	4,6	4,7	5,1
árpa	1 062	1 275	1 428	4,1	4,4	4,8
<b>Egyéb szántóföldi növények</b>						
Burgonya	487	567	412	21,7	25,6	22,7
Cukorrépa	991	1 067	886	52,7	69,2	57,7
Szója	78	115	..	2,1	2,7	..
Napraforgó	1 484	1 597	1 543	2,5	2,7	2,5
Kukorica	6 756	9 315	6 545	5,4	7,8	5,7
Silókukorica és csalamádé	2 383	2 584	..	23,4	30,4	..
<b>Zöldségfélék</b>						
Csemegekukorica	497	467	..	16,0	15,2	..
Paradicsom	136	153	..	67,0	72,0	..
Zöldpaprika	77	84	..	34,0	39,0	..
Vöröshagyma	60	62	..	25,8	21,0	..
<b>Gyümölcs</b>						
Őszibarack	44	39	..	8,2	7,1	..
Alma	592	780	..	17,7	23,5	..
Körte	28	21	..	9,2	7,2	..
Szőlő	451	406	..	6,5	5,7	..

Forrás: KSH



15. táblázat: **Főbb mezőgazdasági gépek értékesítése (2013–2015)**

Megnevezés	Értékesítés mezőgazdasági végfelhasználóknak <sup>a)</sup>		
	2013. év	2014. év	2015. év
Kerekes traktorok	1 967	3 737	2 777
Gabonakombájnok	272	264	371
Önjáró rakodók	315	630	375
Talajművelő gépek összesen	3 810	3 926	4 519
Ekék	471	554	681
Tárcsás talajművelők	581	652	662
Magágykészítők	502	449	625
Vető- és ültetőgépek összesen	1 007	997	1 030
Gabonavető gépek	260	293	294
Kukoricavető gépek	533	491	447
Tápanyag-visszapótlási gépek összesen	956	828	1 103
Műtrágyaszóró gépek	885	693	976
Növényvédő és -ápoló gépek összesen	1 565	1 729	1 720
Szántóföldi permetezőgépek	511	574	639
Betakarítógép-adapterek összesen	435	429	395
Kukoricacsőtörő-adapterek	195	180	198
Napraforgóbetakarító-adapterek	181	157	159
Szálatakarmány-betakarítók összesen	1 217	2 075	1 283
Fűkaszák	624	1 241	702
Rendkezelők, rendsodrók, rendterítők	489	681	438
Bálázók összesen	331	666	287
Mezőgazdasági pótkocsik	433	871	742

<sup>a)</sup> Használt gép értékesítése, viszonteladás és külföldi – uniós és unión kívüli – eladás nélkül.

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

16. táblázat: **Magyarország állatállománya (2013–2015)**

ezer darab

Megnevezés	2013		2014		2015	
	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.
Szarvasmarha	763	783	789	802	818	821
ebből: tehén	336	345	356	359	366	368
Sertés	2 891	3 013	3 060	3 136	3 124	3 124
ebből: anyakoca	193	191	202	200	204	197
Juh	1 210	1 271	1 246	1 185	1 201	1 190
ebből: anyajuh	842	912	866	855	858	849
Ló	63	59	71	61	62	60
Tyúk	33 823	29 747	35 597	30 521	37 847	32 432
ebből: tojó	11 184	12 917	10 152	11 946	11 277	12 390
Liba	4 139	1 648	3 853	1 027	3 031	1 023
Kacsa	4 692	4 420	5 457	4 295	5 214	4 028
Pulyka	2 202	2 524	2 649	2 756	3 053	2 851

Forrás: KSH

17. táblázat: **Magyarország tógazdasági és intenzív üzemi haltermelése (2012–2014)**

tonna

Megnevezés	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Összesen	
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2012	19 111	13 163	2 349	1 970	21 460	15 133
2013	19 073	12 729	2 899	2 197	21 972	14 926
2014	18 771	13 029	3 036	2 335	21 807	15 364

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

18. táblázat: **Becsült vadállomány (2013–2015)**

ezer darab

Megnevezés	2013	2014	2015
Gímszarvas	101,6	102,1	101,4
Dámszarvas	32,7	35,1	33,7
Őz	375,0	370,6	359,2
Muflon	13,2	12,6	11,9
Vaddisznó	120,2	105,2	105,6
Mezei nyúl	479,8	445,6	461,0
Fácán	611,1	560,1	630,4
Fogoly	17,7	16,3	16,0

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

19. táblázat: Vadállomány-hasznosítás, teríték (2012–2014)

ezer darab			
Megnevezés	2012	2013	2014
Gímszarvas	49,8	53,1	53,7
Dámszarvas	12,5	12,8	13,9
Őz	96,5	100,4	111,5
Muflon	4,0	3,2	4,1
Vaddisznó	159,3	128,4	135,8
Mezei nyúl	85,1	76,5	84,5
Fácán	328,6	331,4	399,4
Fogoly	2,8	1,5	3,2
Pénzügyi adatok			milliárd HUF
Bevétel	20,28	19,77	20,42
Összes kiadás	18,91	19,17	19,26
Ebből: mezőgazdasági vadkár	2,51	2,2	2,19
erdei vadkár	0,14	0,13	0,12
Eredmény	1,38	0,6	1,16

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

20. táblázat: Erdőterület, erdősültség (2012–2014)

ezer hektár			
Megnevezés	2012	2013	2014
1. Földterület összesen	9 303	9 303	9 303
2. Erdőgazdálkodás alá vont terület összesen <sup>a)</sup>	2 056	2 058	2 060
Ebből:			
Faállománnyal borított terület	1 934	1 936	1 940
Erdőgazdálkodás alá vont területből:			
Állami tulajdonú erdők	1 156	1 157	1 157
Közösségi tulajdonú erdők	22	22	22
Magántulajdonú erdők	878	879	881
Erdősültség százalékban	20,8	20,8	20,8

<sup>a)</sup> Az erdő művelési ágon kívül tartalmazza az utak, vadlegelők stb. területét is.  
Forrás: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Erdészeti Igazgatóság

21. táblázat: **Mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek külkereskedelme (2013–2015)**

millió EUR

Megnevezés	2013	2014	2015
Export	8 001	7 726	7 904
Import	4 464	4 671	4 899
Egyenleg	3 537	3 055	3 005

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

22. táblázat: **A búzatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	160 030	173 320	191 255	209 584	218 793
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/tonna	-1 160	10 415	13 359	4 483	5 812
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/hektár	52 888	112 026	124 425	98 279	108 970
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	33	65	65	47	50

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

23. táblázat: **A kukoricatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	217 518	221 764	235 125	252 672	284 737
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/tonna	7 821	17 166	8 868	3 176	8 905
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/hektár	109 290	185 224	112 045	93 676	156 802
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	50	84	48	37	55

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

24. táblázat: **Az ipari napraforgó költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	170 185	187 128	210 161	227 655	231 394
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/tonna	-209	30 231	38 571	8 737	8 428
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/hektár	47 421	137 034	156 194	96 120	97 803
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	28	73	74	42	42

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza

<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

25. táblázat: **A szójatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	193 398	214 572	221 787	249 198	240 153
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/tonna	3 736	4 018	1 639	5 621	16 217
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/hektár	74 907	85 168	84 632	98 331	124 493
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	39	40	38	39	52

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza

<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

26. táblázat: **A repcetermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	179 460	204 622	229 592	240 175	257 856
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/tonna	-7 612	30 673	51 860	17 827	22 746
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/hektár	38 264	139 563	209 607	127 218	151 53
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	21	68	91	53	59

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza

<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

27. táblázat: **A burgonyatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	630 752	698 919	777 378	863 869	805 732
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/tonna	28 549	13 943	15 362	43 855	29 545
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/hektár	565 774	483 088	383 984	1 165 649	804 038
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	90	69	49	135	100

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza

<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

28. táblázat: **A csemegekukorica költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	355 179	363 720	362 019	453 636	473 897
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/tonna	2 559	14 160	13 535	11 855	10 180
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/hektár	82 978	299 976	266 330	248 194	239 105
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	23	82	74	55	50

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza

<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

29. táblázat: **Az alma költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/hektár	907 173	720 029	881 007	885 522	976 246
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/tonna	-1 006	-9 287	9 083	13 137	-5 142
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/hektár	110 994	186 443	459 204	537 297	104 861
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	12	26	52	61	11

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza

<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

30. táblázat: **A tejelő tehén költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/tehén	532 962	566 550	639 852	619 614	678 253
Fajlagos jövedelem <sup>a)</sup>	HUF/liter	3,77	13,97	11,75	17,86	21,61
Ágazati eredmény <sup>b)</sup>	HUF/tehén	164 346	241 059	214 981	279 438	330 2012
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	31	43	34	45	49

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza

<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

31. táblázat: **A bikahizlalás (élő súly) költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban**

Megnevezés	Mértékegység	2010	2011	2012	2013	2014
Termelési költség összesen	HUF/kg	435	467	563	585	617
Ágazati eredmény <sup>a)</sup>	HUF/kg	60	117	75	-26	-33
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	14	25	13	-4	-4

<sup>a)</sup> Támogatásokat nem tartalmazza

<sup>b)</sup> Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

32. táblázat: **A mezőgazdasági, vad-, erdőgazdálkodási és halászati társas vállalkozások jövedelemalakulása<sup>a)</sup> és jövedelmezősége (2012–2014)**

Megnevezés	2012	2013	2014
Adózás előtti eredmény, millió HUF	153 096	129 772	164 701
Árbevétel-arányos jövedelmezőség, % (adózás előtti eredmény/nettó árbevétel)	8,8	7,8	9,7
Sajáttőke-arányos jövedelmezőség, % (adózás előtti eredmény/saját tőke)	10,3	8,6	9,9

<sup>a)</sup> Adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján.

Forrás: NAV-gyorsjelentés

33. táblázat: **Az élelmiszeripar fontosabb adatai (2012–2014)**

Megnevezés	2012	2013	2014
Kibocsátás	2 776 193	2 875 837	2 923 757
Bruttó hozzáadott érték	659 435	677 973	722 444
Árbevétel	3 120 213	3 237 581	3 275 902
Foglalkoztatottak (év/fő)	93 681	92 231	93 833

millió HUF

Forrás: NAV-gyorsjelentés

34. táblázat: **Főbb élelmiszer-ipari szakágazatok árbevétele és eredménye (2012–2014)**

Szakágazatok	Értékesítés nettó árbevétele			Adózás előtti eredmény		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Húsfeldolgozás, -tartósítás	382 124	361 669	351 094	-2 491	944	6 914
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	285 889	306 802	323 952	-928	3 964	9 651
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	107 714	114 107	119 892	-2 544	1 285	1 580
Gyümölcs, zöldség feldolgozása	217 934	280 559	229 648	10 953	7 850	11 676
Tejtermék gyártása	267 987	276 406	307 318	227	1 911	2 030
Malomipari termék gyártása	142 288	141 034	127 255	4 439	4 080	4 804
Haszonállat-eledel gyártása	216 682	241 603	224 458	3 240	6 646	6 761
Hobbiállat-eledel gyártása	80 565	90 432	99 755	3 754	5 974	7 858
Tésztafélék gyártása	37 042	42 799	40 808	794	1 838	1 360
Sörgyártás	133 824	136 286	89 074	-11 772	-4 217	-3 769
Üdítőital gyártása	189 814	198 097	190 160	1 193	749	3 969
Dohányipar	194 595	165 904	145 471	-2 403	-9 674	-1 889
Összes szakágazat <sup>a)</sup>	3 404 667	3 495 539	3 327 361	54 288	77 092	95 040

millió HUF

<sup>a)</sup> Tartalmazza a felsoroltakon kívüli szakágazatokat is.

Forrás: NAV

